БЕКІТІЛДІ:
№1 педагогикалық кеңесте
ТОО «Хан-Тәңірі-7» «Балапан» балабақшасы
меңгерушісі:________Айдарханова Э.С

2022-2023 оқу жылына арналған вариативтік компоненттің перспективалық жоспары

«Қызғалдақ» ересек тобы

Сканировано с CamScanner

Түсінік хат

Мектеп жасына дейінгі балалар білуге тиісті қарапайым білім негіздерін неғұрлым тереңірек меңгерте отырып, олардың ой-өрісін, білім дағдысы деңгейін кеңейту, сана-сезім, таным,қабылдау әркетін дамыту, білімге қызығушылыққа баулып,баланың өздігінен еңбектену белсенділігін қалыптастыру қажет.

«Бәрін білгім келеді» арқылы айналадағы қоршаған ортамен таныстыра отырып, балалардың логикалық қабілеттерін, ой-өрісін дамыту. Ойынның шарттары қарапайымнан күрделіге, жеңілден ауырға бірте-бірте ауыстыру ұстанымдарын басшылыққа алады. "Бәрін білгім келеді» вариативтік компонент ересек балаларға ҚР МЖМБС- ның мектепке дейінгі мекеменің оқыту мен тәрбиелеу бағдарламаларының талаптарына сәйкес вариативтік бөлімде тәрбиеленушілердің танымдық талғамдарын ой өрісін арттыруға және балаларды мектепке даярлауға бағытталған көмекші құрал.

Шығармашылық жұмысымның өзектілігіне келер болсақ: Бала қиялына ерік беру арқылы оның ішкі сезімін, жан дүниесін бағдарлау, нәтижеге жетер жолдағы тиянақтылық пен іскерлік дағдысын дамыту.

Мектеп жасына дейінгі балалардың шығармашылық ойлау қабілетін, мәдениетін дамыту. Шығармашылық іскерліктері мен эстетикалық талғамын қалыптастыру.

Жалпы, мектепке дейінгі мекемелердегі бейнелеу өнерінің, мүсіндеудің, табиғи материалдармен жұмыс жасаудың шығармашылық қабілеттерін шыңдауда балалар үшін маңызы зор. Өз түсінгенін бұқпасыз, боямасыз жеткізетін жеткіншектің бояу арқылы бағдарлауында тәрбиешінің орны ерекше. Сондықтан да, өзімнің шығармашылық жұмысымның арқауы ретінде осы дәстүрден тыс әдіс арқылы сурет салуды, мүсіндеуді, қол еңбегін алуды жөн көрдік. Аптасына екі рет өткізілетін бұл іс-әрекеттер балалардың қиялын, ой-өрісін дамытады, щығармашылыққа жетелейді.

Кіріспе

Дәстүрден тыс әдіс арқылы сурет салу, мүсіндеу, қол еңбегі бүлдіршіндердің ең сүйікті ісі де болады. Өйткені, бояу әлеміне ену, оны

қолмен ұстап, сезіну арқылы салынған дүние – балалардың танымдық деңгейін ғана емес, сонымен бірге қоршаған ортаға деген қызығушылығын да арттырады.

Балалардың шығармашылық қабілеттерін шыңдап, бір затты әр қырынан көре білулеріне, жасаған жұмыстарын талдауға, өз ойларын жеткізе білулеріне машықтандыру.

Мақсаты:

Жас ерекшелігіне сай танымдық іс-әрекет дағдыларын меңгерген, әлемнің тұтас бейнесін түсінуге, ақпаратты күнделікті өмірлік мәселелерді шешуде қолдануға қабілетті тұлғаны қалыптастыру.

Міндеттері:

- ақыл-ой әрекетінің дамуын, логикалық ойлау, салыстыру, талдау, жинақтау дағдыларын қалыптастыру, өзін-өзі бақылау дағдыларын дамыту.;
- талдап-ойлауға, есте сақтауға, ой-өрісті дамытуға, қиыншылықтарды жеңіп шығуға дағдыландыру;
- зейінін , қиялын, танымдық процестерін, қолдың ұсақ бұлшық еттерін дамыту,

Нәтижесінде:

- Балалардың мектепке даярлығына, заттардың қасиетін аша отырып мұқият тыңдауға және жеңіл тапсырмаларды шешуге;
- Балалар заттарды қасиеттеріне қарап жалпылауға (бір, екі, үш), заттардың ұқсастығын және айырмашылығын түсіндіре алады, өздерінің ойларын дәйектей алады
- Балалардың ой-өрісін кеңейтіп, есте сақтау қабілетін шыңдау, білімге деген қызығушылығын арттыру

«Бәрін білгім келеді» вариативтік компонентінің күнтізбелік жоспары

№	Тақырыбы	Мақсаты	Сағат саны	Күні
1	**Көліктер кептелісі**	Балаларды көлік түрлерімен таныстыру. Жолда жүру ережесі туралы білімдерін толықтыру. Жолда жүру тәртібін сақтауға тәрбиелеу. Көз қимылын дамыту.	1	
2	**Ойыншықтар әлемі**	Ойын ойнау арқылыбалалардың білім деңгейін тексеру. Тілдік қорын, таза сөйлеуге , заттардың қасиетін айыра білуге , ойыншықтарды қадірлеп ұстай білуге тәрбиелеу.	1	
3	**«Ас –атасы нан»**	Балаларға ас туралы түсінік беру . нанның адам еңбегімен келетінін, оған көп күш жұмсалатынын түсіндіру. Сол арқылы нанды қастерлеуді жерге тастамауды адамдардың еңбегін құрметтеуге тәрбиелеу.	1	
4	**«Алтын күз»**	Балалардың күз туралы түсінігін кеңейтіп , бұлжыл мезгілінің ерекшелігін бақылату. Қоршаған ортадағы табиғат өзгерістері ,күзгі адамдар еңбегі туралы ойларын грамматикалық формада және байланыстырып сөйлеуге төсілдіру. Табиғатты аялауға , әсемдікті көре білу , сезінуге тәрбиелеу.	1	
5	**«Біздің отбасындағы мерекелік дәстүрлер»**	Балаларды өз еліне , жеріне, туған халқына деген сүйіспеншілік сезімін оятып , ата- баба дәстүрі арқылы адамгершілікке тәрбиелеу	1	
6	**«Менің бауырларым»**	Тәрбиешінің жоспары бойынша балаларды әңгіме құрауға үйрету; өз отбасы өмірінен кейбір жағдайларды анық, ретті, байланыстыра сипаттай білуге үйрету.	1	
7	**«Менің атам мен әжем»**	Үй жануарлары және олардың төлдері туралы білімдерін бекіту. Үй жануарларына байланысты тақпақ, мақал-мәтелдерді, санамақтарды қайталай отырып, сұрақ-жауап арқылы тіл байлығын дамыту	1	
8	**«Менің отбасым»**	Тәрбиешінің жоспары бойынша балаларды әңгіме құрауға үйрету; өз отбасы өмірінен кейбір жағдайларды анық, ретті, байланыстыра сипаттай білуге үйрету.	1	
9	**«Соқыр теке ойыны»**	Ұлттық ойындар – қазақ халқының ерте заманнан қалыптасқан дәстүрлі ойын-сауық түрлерімен таныстыру	1	
10	**«Отбасым»**	Отбасы және оның мүшелері туралы әңгімелеу. Отбасы мүшелерін атай білуге және олармен дұрыс қарым – қатынас жасауға үйрету.	1	

11	**«Туған өлкем»**	Туған өлкенің табиғатын бағалай білу туралы халық болжамдары жөнінде түсінік беру.Экологиялық белгілермен таныстыру, оларды естеріне сақтату. Табиғатты қорғауға баулу.	1	
12	**« Жыл құстары»**	Құстардың тіршілігі туралы түсінік беру; Сабақ барысында орындатылған тапсырмалар арқылы ойлау қабілелеттерін дамыту; Құстарға қамқорлықпен қарауға тәрбиелеу.	1	
13	**Жасыл дәріхана**	Жасыл дәріхана және оның қажеттігі жөнінде түсінік беру.Емдік қасиеті бар өсімдіктермен таныстыру, оларды қажеттігі мөлшерде ғана жинап, өзге өсімдіктерге зиян келтірмеу жағын ескеруге үйрету.Табиғатты қорғай білуге тәрбиелеу.	1	
14	**«Мамандықтар»**	Адамдардың әртүрлі мамандықтар туралы балалардың білімдерін жетілдіру. Балалардың мұңайшы, шахтер құрылысшы мамандықтар туралы түсінігін қалыптастыру. Пайдалы қазба байлықтары және олардың алыну жолдары, олардан не жасалатыны жайлы түсіндіру.	1	
15	**«Құстардың қысқы тіршілігі»**	Құстар тіршілігі, табиғатқа келтіретін пайдасы туралы түсініктерін қалыптастыру. Дәптердегі тапсырмаларды орындату арқылы өз бетімен жұмыс жасауға баулу.Қыстап қалатын құстарға қамқорлық жасап үйрету	1	
16	**«Жануарлардың қысқы тіршілігі»**	Ормандағы аңдардың қысқы тіршілігі, олардың қысқы табиғатқа бейімделуі туралы түсінік беру.	1	
17	**«Жаңа жылым келді»**	Балалардың қыс мезгілінің туралы түсініктерін арттыру. Қыста ойналатын ойындар қыс қызығын арттыра түсетінін түсіндіру.	1	
18	**«Қыс қызығы»**	Балалардың қыс мезгілінің туралы түсініктерін арттыру.Қыста ойналатын ойындар қыс қызығын арттыра түсетінін түсіндіру. Қысқы ойындардың пайдасын түсіндіру арқылы спортты сүюге баулу.	1	
19	**«Қысқы еңбек»**	Балалардың қыс мезгілінде орындалатын еңбек түрлері туралы түсініктерін толықтыру. Қысқы еңбек түрлерінің пайдасын түсіндіру.	1	
20	**«Қызыл кітап құпиясы»**	Қызыл кітап туралы түсінік беріп, қоршаған ортаны қорғау, оған қамқорлық жасау дағдыларын қалыптастыру. Жануарлар мен өсімдіктердің құруына әкеп соғатын себептерді түсіндіру.Табиғатты аялауға баулу.	1	
21	**«Нан дастарқанға қалай келеді?»**	Диқаншылардың еңбегі туралы балалардың түсініктерін қалыптастыру. Өсімдікке өсіп-өну үшін ауа, су, жарық, жылу қажеттілігін түсіндіру арқылы зейіндерін дамыту. Диқан еңбегіне құрметпен қарауға тәрбиелеу.	1	
22	**«Табиғат бұрышындағы**	Табиғат бұрышындағы жануарлар (балықтар, құстар, кірпі, тасбақа), өсімдіктер туралы түсінік	1	

	тіршілік (өсімдіктер мен жануарлар)»	беру. Жануарлар мен өсімдіктердің келтіретін пайдасы және оларды қорғау жөніндегі білімдерін кеңейту.		
23	**«Киіз үй жабдықтары»**	Киіз үй жабдықтарымен танысу. Киіз үйді ауа райының қандай жағдайында да пайдалануға болатындыңын, балалардыі есте сақтау қабілеттерін дамыту. Атадан-балаға мйрас болып келе жатқан ұлттық құндылықтараымызды сақтауға баулу.	1	
24	**«Ана – біздің гүліміз»**	Отбасындағы ананың рөлі туралы түсінік беру. Балалардың өздеріне аналары жайлы әңгімелету арқылы отбасы мүшелерінің арасындағы сыйластық туралы түсінік.Ананы қадірлеуге тәрбиелеу	1	
25	**«Қарлығаш пен Дәуіт»**	Ертегіні балаларға тыңдата отырып, Қарлығаштың адамға дос құс екендігін, Дәіттің адалдығын балаларға түсіндіру.	1	
26	**«Тоқтар батыр»**	Ғарышқа тұңғыш ұшқан қазақ Тоқтар Әубәкіровтың ерлігін балаларға түсіндіру. Балаларды батылдыққа, төзімділікке, еліне адал азамат болуға тәрбиелеу.	1	
27	**Ағайынбыз бәріміз**	Достық, ынтымақ сөдерінің маңыздылығын түсіндіру. Сыйластық, татулық туралы түсініктерін кеңейту.	1	
28	**«Біз мектепке барамыз»**	Мектеп, мектепке қажетті құралдаы туралы түсінік беру.Сурет бойынша сұрақтарға толық жауап беруге үйрету.Сөйлем, әңгіме құрастыра білуге дағдыландыру. Білімпаз болуға тәрбиелеу.	1	
29	**Қайтып келер жаз**	Балаларға жайқалған жаз мезгілінің ерекшелігі туралы түсіндіру.Берілген сұраққа толық жауап беруге, грамматикалық тұлғада жүйел» сөйлеугн үйрету.Табиғатты сүюге баулу.	1	
30	**«Шаттық шақ»**	Өз ойларын еркін жеткәзе білуге баулу,тақпақ, өлеңдерді мәнерлеп оқыту арқылы есте сақтау қабілеттерін дамыту. Кішіге қамқор болуға тәрбиелеу	1	
31	**«Сәруар (ертегі)»**	Ертегіні оқып бере отырып, балаларды батылдыққа, адалдыққа, мейірмділікке тәрбиелеу	1	
32	**«Ерлік көрсеткен аталармыз»**	Балалардың «жеңіс күні», «бейбітшілік» туралы түсініктерін бекіту. Патриоттық сезімге, ынтымақтастыққа, достыққа тәрбиелеу. Соғысқа қатысқан ардагерлерге құрмет көрсету	1	
33	**«Оқу құралдар хикаясы»**	Балалардың білімге деген қызығушылығын арттыру. Оқу құралдары туралы түсінік беру. Оқу құралдарын күтіп, таза, ұқыпты ұстауға тәрбиелеу.	1	

34	**«Алма»**	Балаларды бірін –бірі сыйлауға , өзара тату болуға,қолында бар нәрсені бөлісіп жеуге, әділдәкке баулу. Жемістерді күтіп-баптауға , қамқор болуға тәрбиелеу.	1	
35	**«Ормандағы шырша тойы»**	Қыс туралы білімін бекіту. Ормандағы аң – құстарға қамқорлық жасауға тәрбиелеу.	1	
36	**«Алтын бала»**	Балаларды өздеріне тапсырылған істі тиянақты орындауға, отбасында достарының отбасында жауапкершілікті болуға, үлкенді сыйлауға, кішіге қамқор болуға тәрбиелеу	1	
	Барлығы – 36 сағат			

Күні:
Тақырыбы: Көліктер кептелісі.

Мақсаты: Балаларды көлік түрлерімен таныстыру. Жолда жүру ережесі туралы білімдерін толықтыру. Жолда жүру тәртібін сақтауға тәрбиелеу. Көз қимылын дамыту.
Қажетті құралдар: Көік түрлері суреттері. Бағдаршам, жол белгілері.
Сөздік жұмыс: баған, аспалы, сым жол
Балалар бір біріне жақсы тілектер айтып, жылы лебіздерін білдіреді. Педагог балаларға көліктің түрі көп екенін айтады.
- Алыс жолға, саяхатқа шыққанда қандай көліктермен жүреміз?
Тыныштық сәті: Баяу музыка әуенімен балалар көздерін жұмып, көз алдарына саяхатқа қалай шығатындарын елестетеді. Жеңіл көлікпен аялдамаға жетеді. Аялдамадан атобусқа мінеді. Вокзалдан пойызға мініп, портқа жетеді. Кемемен жүзіп отырып әуежайға, әуежайдан ұшаққа отырып демалатын жерге де жетеміз. Көзімізді ашамыз. Қандай сезімде болдыңдар?
М. Әлімбаевтың «Троллейбус» өлеңімен таныстыру.
Бағанға ілінген Аспалы сым жолы бар,
Көшелерде жүгірген троллейбус жолығар
Сым жолымен зулайды,
Басқа жаққа бұрылмайды.
- Троллейбусқа мініп көрдің ба?
- Троллейбустың автобустан айырмашылығы қандай?
- Сым жолымен қалай жүреді?
- Сергіту сәті:

Орнымыздан тұрамыз,
Қанатымызды жаямыз.
Ұшақ болп ұшамыз,
Суда жүйіткіп жүземіз,
Кемелерді түземіз.
Жол тәртібін сақтап,
Троллейбусқа мінеміз.
Дидактикалық ойын:
«Жолдан өте білесің бе?» Ойын шарты: Балалар екі топқа бөлінеді. Көліктер, жаяу жүргіншілер. Бірінші топ көліктерге мінеді, екінші топ жаяу жүргіншілер. Бағдаршамға жол белгілеріне қарап жолдан өтулері керек.
Жұмбақ шешу:
Төбесінде ебелек,
Ұшады өзі керемет.

Табанында жолы бар,
Төбесінде қолы бар.
Қорытынды
- Қандай көлік түрлерін білесің?

- Алыс жол жүріп көрдің бе?
- Өзің қандай көлікті ұнатасың?

Суретін салып әңгімеле.

Күтілетін нәтиже:

Білу керек: Балалар көлік түрін білу керек.

Болу керек: Жолда жүру ережесі туралы білімдері болу керек.

Үйрену керек: Жолда жүру тәртібін сақтауға үйрену керек.

Күні:

Тақырыбы: Ойыншықтар әлемі

Мақсаты: Ойын ойнау арқылыбалалардың білім деңгейін тексеру. Тілдік қорын, таза сөйлеуге , заттардың қасиетін айыра білуге , ойыншықтарды қадірлеп ұстай білуге тәрбиелеу.

Көрнекіліктер: қалта, әр түрлі қатты және жұмсақ ойыншықтар , геометриялық пішіндер.
Әдіс-тәсілдер: көрсету , түсіндіру , сұрақ –жауап , қайталау әдісі.
Қанеки бәріміз орнымыздан тұрып , бір –бірімізің қолдарымыздан ұстап , шеңбер жасайықю «Тілек шеңбері»

Біздің топта ұл –қыздар ,
Тату тәтті ойнаймыз
Әлемдегі бар адамға
Тек жақсылық тілейміз.

1.Кенет қолында бір домбырасы бар бір әже келеді.

- Сәлеметсіңдер ме балалар!
- Сәлеметсіз бе әже.
- Балалар мына менің қолымдағы дорбаның ішінде не бар екенін біле алмай , дорбаны аша алмай жүрмін
- Жоғары шығыңыз, әже .біздің өнерлі,балалар сізге дорбаны ашып , ішінде не бар екенін сізге көрсетеді.

Тәрбиеші дорбаны алып , ішінде ойыншықтарды алу үшін кезекпен балаларды шақырады.

- Мынау не?
- Бұл балапан.
- Ал балапан қандай?
- Дұрыс ,балапан кішкентай жұмсақ
- Ал мынау не?
- Бұл қоян.

Тәрбиеші балаларды кезекпен , қалтадағы ойыншық біткенше , шақырып ,оның түсіне, пішініне , қасиетіне назар аудартып балалардан сұрақ жауап арқылы білім деңгейн тексереді.
2.Ойын. «»Үкі»
Шарты : Үкіні таңдап аламыз , ол ұйықтап отырады .Балалар жанында ойнап жүреді . «Түн» деген кезде үкі оянып , Ұшады . Үкі ұшқан кезде балалар бір орында қимылсыз тұрып қалуы керек. Балалар ойнайды.
6. Би «Кішкентай үйректер»
7.Әже: Рахмет сендерге, балалар . Өркендерің өссін! Ал мынау менің сыйлығым: тәтті тоқаштар . Мен оны апайларыңа беріп кетемін, ал апайларың сендерге таратып берсін. Сау болыңдар балалар!

- Сау болыңыз ,әже !

Қорытынды:

- - Бізге қонаққа кім келді?
- - Әже сендерге не әкелді?
- - Ал әже сендерге не сыйлады?

- Балаларды мақтау , мадақтау, балаларға әже берген тоқаштарды таратып беру.

Күні:

Тақырыбы: «Ас –атасы нан»

Мақсаты: Балаларға ас туралы түсінік беру . нанның адам еңбегімен келетінін, оған көп күш жұмсалатынын түсіндіру. Сол арқылы нанды қастерлеуді жерге тастамауды адамдардың еңбегін құрметтеуге тәрбиелеу.

-Балалар, қараңдаршы, біздің дастарханда нанның бірнеше түрі бар . Атап беріңдер.

-Осы нанды неден пісіреді?

- Ұнды қайдан алады?

- Мынау бидай масағы , сабағы , мұртшалары .
- Егер бидайдың қауызын аршитын болсақ , ішінен бидайдың дәні шығады.

-Осы бидайды ұнтақтаса , ұн шығады .

-Наубайханада осы аппақ ұнға – тұз, су, ашытқы араластырып , қамыр илеп нан пісіреді.

Алтын, сары тоны бар,
Қауызында дәні бар . (бидай)

Б. Өтетілеуовтың өлеңін үнтаспадан тыңдайық.

Кең дала көсілген .

Теңіз толқып жатқандай
Жиын жауып нұр сүйген
Егін нұрға батқандай
Төресіндейгүлдердің
Тұр ғажайып ақ бидай
Асырайтын күллі елді
Біздің байлық ақ бидай

- Балалар , диқан сөзін өалай тісінесіңдер?
- Диқан көктемде егін даласына егін егеді.
- Күзде егіс даласында бидайды комбайнмен орады, жинайды,бастырады. Жүк машинасымен тасиды. Қырманға әкеліп, тазалап , кептіреді. Сонан соң леваторға жібереді.
- Элватор суретін көрсетіп –бидайсақтайтын қойма онда бидайды көп жылдар бойы сақтауға болады,одан дирменге жібереді .Дирменшілер ұн тартады.
- Көрдіңдер ме , балалар нанға қаншама аам еңбек етіп , тер төгіп әзірлеген нанды қастерлеуіміз керек .
- Осы нан туралы қайсың қандай тілек мейрімді сөз айтасыңдар.
- Нан, көп болсын . Еліміз нанға бай болсын.
- « Қалың астық көп еңбектің жемісі» – дейді халық .

2-3 рет мақалды қайталау .

Балалардың түсінігін бекіте түсу үшін нанның түрлерінің суретін салуға болады.

Күтілетін нәтиже:

Білуі тиіс: Ас-атасы нан.

Түсінігі: бірлескен еңбек іс – әрекеті ата – ана мен балаларды жақындастыратынын түсіну.

Көрсете білуі: сурет бойынша әңгіме құрастыра алады.

Күні:
Тақырыбы : «Алтын күз».
Мақсаты: Балалардың күз туралы түсінігін кеңейтіп , бұлжыл мезгілінің ерекшелігін бақылату. Қоршаған ортадағы табиғат өзгерістері ,күзгі адамдар еңбегі туралы ойларын грамматикалық формада және байланыстырып сөйлеуге төсілдіру. Табиғатты аялауға , әсемдікті көре білу , сезінуге тәрбиелеу.
Көрнекіліктер : Күзгі аула бағы.
Тәрбиеші балаларға аулаға саяхатқа баратындарынхабарлайды. Онда неге назар аударатындарын түсіндіреді.
-- Қазір қай мезгіл?
-- Күз екенін қайдан білдіңдер?
-- Неліктен жомарт күз деймі
-- Күздегі адамдар еңбегінен не білесіңдер?

-- Күз туралы не білесіңдер?
Балалар бақты аралайды , жапырақтарды жинайды , күзгі табиғатты бақылайы. Өздерінің білетін тақпақ, жұмбақ, мақал-мәтелдерін естеріне түсіреді. Күзгі бақтағы өзгерістерге көңіл бөліп , жапырақтың түстеріне назар аударады.
Ойын: Ненің жапырағы? Балалар жинаған жапырақтарын ажыратады .(түсін , пішінін айтады)
Тәрбиеші: Берекесін сыйлауға,
Өлкемізге күз келді
Жемістерін жинауға ,
Шақырады біздерді,--деп «Жеміс жинау» ойынын ойнатады. Кім көп жеміс жинайды?
Неліктен «Жомарт күз» деп сұрап өзі толықтырады.
Тәрбиеші: Балалардан күзгі табиғат көріністері жөнінде сұрайды да, Ш.Ахметовтың « Бұл қайкезде болады? » өлеңінен табиғат құбылысын бейнелейтін сөздерді тапсырма береді?
Бұл қай кезде болады?
Балалар ызғар, дымқыл, дала сұры, тайып, сөздері мен сөз тіркестерін бөліп айтып , оның мағынасы жөнінде не білетіндерін айтады.
Осылайша әр бала өз ойын еркін айтып , ойын жалғаса береді. Жаңылысқан бала ұтылады , бастаушының шартын орындайды.
Күтілетін нәтиже:
Білуі тиіс: Жыл мезгілін суреттей әңгімелей білу.
Түсінігі: бірлескен еңбек іс – әрекеті ата – ана мен балаларды жақындастыратынын түсіну.
Көрсете білуі: сурет бойынша әңгіме құрастыра алады.

Күні:

Тақырыбы: «Біздің отбасындағы мерекелік дәстүрлер**»**
Мақсаты: Балаларды өз еліне , жеріне, туған халқына деген сүйіспеншілік сезімін оятып , ата- баба дәстүрі арқылы адамгершілікке тәрбиелеу
-Балалар біз бүгін ауламыздың анасы , даналы сөздің де шебері, ұлтымыздың қолөнерінің де шебері Зере әжейдің үйіне қонаққа барамыз.
Қане балалар біз барған соң Зере әжемен қалай амандасамыз.
-Амансыз ба әжей.
-Сәлем бердік әже т.б
Онда бәріміз саяхатқа дайындалайық.
(екі- екіден қол ұстасып саппен жүріп) «Бақытты балалық шақ» өлеңімен Зере әженің үйіне барады.)
Зере әже алдарынан шығып :
-Өркендерің өссін, талаптарың өрлей берсін деп қарсы алады

Төрлетіңдер балалар! (балалар әженің қасына барып отырады ,осы кезде даладан бір бала сүйінші сұрап келеді)
-Сүйінші әже , Сүйінші Кіші келініңіз босанды немерелі болдыңыз !
Зере әже: О, Айналайын мә сүйіншің жақсылық хабарың үшін міне батам Өмірің ұзақ болсын өркенің өссін балам! Міне «құтты қонақ келсе қой егіз табады» деді атам қазақ. Балалар сендердің қадамдарың құтты болды , дүниеге немерем келді рахмет сендерге.
Тәрбиеші: Біз сізді Тәуелсіздік мерекесімен құттықтағалы келген едік жақсылық хабардың үстінен түстік олай болса біздің де сізге сыйымыз бар . Олай болса бір үзіндісін тамашалайық.
Айтыс:
Ақнұр:
Тәуелсіздік тойында
Кім айтысар менімен
Айтыс-айтыс болады
Айтысқанда теңімен
Аяжан:
Айтыс-айтыс болады
Шықса ақын теңімен
Шешен болсаң көрейін
Айтысып көр менімен
Ақнұр:
Е-е-ей
-Балалар, ал сендер білесіңдер ме , жақын адамдарды қалай атайды?(егер балалар қиындық көрсе, оларға тәрбиеші көмектеседі.)
-Оларды туысқандар немесе туыстар деп атайды.
-Айтыңдаршы , аға мен апа (әпке) бір –біріне кім болады? (туысқандар)
-Ал немере апай? (туысқан)
-Ал тәте –әкесінің апасы, сендерге кім?(туысқан)
-Ал ағай (немесе ағатай) –әкесінің ағасы? (туысқан)
Сергіту сәті: (саусақ гимнастикасы: балалар саусақтарын жұдырықтарына түйеді)
Бір үйде біз нешеуміз?
Кел, ойнайық екеуіміз:
Бас бармағым –папам,
Балаң үйрек-апам,
Ортан терек-ағам,
Шылдыр шүмек- мен,
Титтей бөбек- сен.
Бір үйде біз нешеуміз?
Бір үйде біз бесеуміз!(балалар жұдырықтарын ашып жұмады)

-Бүгін мен оқу іс-әрекетіне әрқайсың өз отбасыңның фотосуретін әкелуді сұраған едім. Мен де өз отбасымның суретін әкелдім,ол туралы әңгімелеп беремін.
Тәрбиешінің әңгімесі «менің отьасым»
Жоспар бойынша тәрбиешінің әңгімесі:
1.Отбасында неше адам? (оларды ата)
2. Олардың әрқайсысы туралы айтыңдар (қайда жұмыс істейді, оқиды, бос уақытында немен айналысады?)
3.Сенің отбасың барлығвы жиналғанда не істегенді ұнатады?
4. Сен өз отбасыңды неге және не үшін жақсы көресің?
- Балалар , сендерге менің әңгімем ұнадыма? Неліктен?
- Кімнің маған сұрағы бар? (балалар сұрағына жауап береді)
-Ал , қазір сендер өз отбасыларың туралы әңгіме құрастырыңдар (2-3 баланың жауабы , одан соң балалар бір –біріне өз отбас туралы әңгімелейді.)
Ойын: «Қай зат кімдікі». (сөздік ойын, мұнда балалар әжесіне , атасына, әпкесіне, ағасына, анасына, апасына тиісті үш затты атауы керек)
-Ал балалар , сендер отбасы туралы мақал-мәтелдер білесіңдер ме?
(егер білетін болса, онда оларды айтып, түсіндіріңдер)
Қорытынды: Ата –аналар бұрышына ең жақсы әңгімелерді жазып қою ұсынылады.

Күні:

Тақырыбы: «Менің бауырларым»

Мақсаты: Тәрбиешінің жоспары бойынша балаларды әңгіме құрауға үйрету; өз отбасы өмірінен кейбір жағдайларды анық, ретті, байланыстыра сипаттай білуге үйрету.

Жабдықтар: «Отбасы» суреті, балалардың отбасылық фотосуреттері, дидактикалық ойын «Бұл кімге тиісті».

- Балалар, қараңдаршы, мен бүгін сендерге қандай сурет әкелдім. (суретті стендке іледі)
- Бұл суретті қалай атайсыңдар? Неліктен?
- Ал сендер жұмбақ шешкенді жақсы көресіңдер ме?
- Қазір мен сендерге жұмбақ жасырамын, ал сендер кім туралы айтылғанын табыңдар.
  Өте мейірімді, ақ шашты, көзінің айналасында ұсақ әжімдері бар, дәмді тағамдар, тәтті нандар пісіреді, сендерге жылы қолғап тоқиды, ұйықтар алдында ән немесе ертегі айтып береді.
- Бұл кім? (әже)
- Оны қалай білдіңдер?

- Ал сендердің әжелерің не істей алады? (балалардың жауаптары, тәрбиеші толық жауап беруін талап етеді)
  Ол көзілдірік киеді, көп кітаптар оқиды, көптеген қызықты тарихи оқиңаларды біледі. Ол әжеге көмектеседі, дүкенге және базарға барады, зейнетақы алады, немерелеріне қарайласады.
- Кім бұл? (ата)
- Ал сендердің аталарың қандай? (балалар жауаптары)
  Оны жер бетіндегі ең бірінші, ең әдемі сөзбен атайды. Ол сен үшін ең қымбат адам..
- Бұл жұмбақ кім туралы? (ана туралы)
- Сендер өздеріңнің аналарыңды қандай мейірімді сөзбен атайсыңдар? (Анашым, анатайым).
- Аналарың сендерді қалай еркелетеді? (балалардың жауаптары)
- Және соңғы жұмбақ..
- Ол салмақты да, байсалды, барлық бос уақытын сендермен өткізеді: сендерді циркке апарады, демалыс кезінде барлық отбасын табиғатқа алып шығады.
- Бұл кім? (әке)
- Дұрыс. Ал әке не істей алады? (ағаш жарады, футбол ойнайды, т.б).
- Ал сендердің әкелерің қандай? (күшті, батыл, мықты,...)

Күтілетін нәтиже: отбасы мүшелеріне кімдер кіретінін білу.
Білуі тиіс: кітапты ұқыпты ұстау.
Түсінігі: Әңгімелей білу.
Көрсете білуі: сурет бойынша әңгіме құрастыра алады.
Күні:
Тақырыбы: «Менің атам мен әжем»
Мақсаты: Үй жануарлары және олардың төлдері туралы білімдерін бекіту. Үй жануарларына байланысты тақпақ, мақал-мәтелдерді, санамақтарды қайталай отырып, сұрақ-жауап арқылы тіл байлығын дамыту. Құрт жасау тәсілін түсіндіру, үлкендерге көмектесудің маңызын айту.

Балалар бөлмеге кіріп, қонақтармен амандасады.

Т: Балалар, айналамызға қарайықшы, біздер бүгін әженің ауылына қонаққа келдік. (Алдарынан әже шығады)

Ә: Менің құлыншақтарым келіп қалыпты ғой, сәлеметсіңдер ме балалар?

Б: Сәлеметсізбе әже?

Т: Әже,біздің балалар аптаның бес күнінде балабақшаға келеді.

Ә: Өте жақсы, оларыңыз дұрыс екен, балабақшаға міндетті түрде бару керек.

Т: Ал, екі күнін демалады. Қане, балалар, әжеге сол туралы санамақ айтып берейікші.

Санамақ

Дүйсенбіде доп ойнадық қорада,
Сейсенбіде серуен құрдық далада,
Сәрсенбіде сурет салдық сәнді етіп
Бейсенбіде би биледік әндетіп.

Жұма күні жидек тердік қыратта,
Сенбі күні кино көрдік клубта,
Жексенбіде үйде болып демалдық,
Осылайша өте шықты бір апта.
Ә: Тамаша екен балалар!
Т: Әже бүгінгі демалыста сізге қонаққа келіп, үй жануарларын карауға, сізге үй шаруасына көмектесуге келдік.
Ә: Өте жақсы, маған сіздердің көмектеріңіз қажет. Сіздер қандай үй жануарларын білесіңдер?
Балалар жауаптары.
Ә: Жарайды балалар, олай болса мен сіздерді ертіп үй жануарларын көрсетейін. Міне мал қораға келіп жеттік. Мынау қандай үй жануары?
Б-р: Сиыр, қой, жылқы, түйе.
Т: Әже, біздің балалар үй жануарлары туралы тақпақтар біледі.
Тақпақтар:
Әукешім
Әукім, әукім, әукешім,
Қасиыншы әукесін
Енең әне келеді,
Ақ мамасын береді.   Аружан Қ.
Ботақаным-бөбегім
Қара көзің мөлдіреп,
Қызықтырмай қоймайды.
Жібек жүнің үлбіреп,
Қарасам көз тоймайды.   Абылайхан
Бөрте-лақ
Шөре-шөре лағым,
Тентек болма, шырағым.
Секеңдеме деміңді ал,
Селтеңдемей құлағың   Сағыныш
Құлыншағым – құндызым
Құлыншағым құндызым,
Құлдырайды, шабады.
Жылтылдаған жұлдызым
Құстай қанат қағады.   Ерлік
Т: Балалар, кім әжеге үй жануарлары туралы мақал-мәтел айтып береді?

1. Қой өрісі қорадан.
2. Қой семізі қойшыдан.
3. Мал өсірсең қой өсір, өнімі оның көл көсір.
4. Жылқыда өт жоқ, құста сүт жоқ.
5. Ат тұяғын тай басар,

6. Аттан тай озады, атадан бала озады.
7. Жылқы малдың патшасы, түйе малдың патшасы.
8. Сиыр су ішсе, бұзау мұз жалайды.

Ә: Тамаша балалар! Тақпақтыда, мақал-мәтелдерді көп біледі екенсіңдер. Балалар қараңдаршы, менің жануарларым өте көп, оларды санай алмай басым қатуда.

Т: Балалар, әжеге көмектесіп, жануарларын санап берейік.

Санамақ:

Бір дегенім – баспақ,
Бұзауды жүр тастап.
Екі дегенім – ешкі
Ешкі қойдан есті
Үш дегенім – үйрек
Жем бер, қолға үйрет
Төрт дегенім – тайлақ,
Тайлақты қой байлап.
Бес дегенім – бие,
Құлылына ие.

Ә: Балалар, сендердің көмегіңізбен жануарларды санадым. Рахмет. Қараңдаршы, менде әдемі орамал бар. Сонымен ойын ойнайық.

Ойын: «Кетті, кетті орамал»

Сұрақтар:

Мал атасын атаңдар.
Түйе атасы – Ойсыл қараша
Сиыр атасы – Зеңгі баба
Жылқы атасы – Қамбар ата
Ешкі иесі – Сексек ата

Үй жануарлары қалай дыбыстайды?
Бие кісінейді,
Түйе боздайды,
Қой маңырайды,
Сиыр мөңірейді,
Мысық мияулайды,
Ит үреді,
Шошқа қорсылдайды.

Төрт түліктің төлдері:
Жылқы төлі – құлыншақ
Тұяғы жерге ұрыншақ.
Сиыр төлі – бұзау,
Сүйкімді әрі асау.
Түйе төлі – ботақан,

Мөлдіреп көзі ойнаған.
Қой төлі – қошақан,
Өріске қашқан қорадан.
Ешкі төлі – лақ,
Тыныш тұрмайды ол бірақ.
Ә: Жрайсыңдар, Балалар! Ал енді ағаш үйге кіріп, жайғасып отырайық. Балам, қолға су құйып маған көмектесе ғой.
Балалар, отырады.
Т: Әже, біздің балалар үй жануарларының келтірер пайдасын біледі.
Ә: Кәне, айта қойыңдар, мен тыңдап көрейін.
Балалар жауаптары.
Ә: Балалар, сіздер үй жануарлары туралы көп біледі екенсіңдер. Мына шұбаттан сендерге құйып берейін. Ал мен бүгін құрт дайындап отыр едім, сіздер маған көмектесесіңдер ме?
Құртты жасау тәсілін айта кетейін:
Үлкен қазанның түбіне май жағып сүтті құйып қайнатады.
Енді алдарыңызда қайнатылған құртты алып, алақанмен сықпалап құртты дайындайық.
Балалар құрт жасайды.
Ә: Рахмет, сіздерге, балалар. Сіздердің көмегіңізбен құртта дайын болды. Енді құртты кептіруге қоямыз.
Т: Балалар, сіздерге әженің ауылына қонаққа келген ұнады ма? Әженің ауылында қандай қызық көрдік?
Қорытынды
Балалардың жауаптары.
Балалар қонақтарға жасаған құрттарын ұсынады.
Қонақтармен қоштасады.
Күтілетін нәтиже: отбасы мүшелеріне кімдер кіретінін білу.
Білуі тиіс: отбасы мүшелерін; ата – әжесін, әке – шешесін, баырларын құрметтеу керек екенін, есейгеннен кейін ата – анасына қамқорлық жасап, көмек көрсету парызы екенін білу.
Түсінігі: бірлескен еңбек іс – әрекеті ата – ана мен балаларды жақындастыратынын түсіну.
Көрсете білуі: сурет бойынша әңгіме құрастыра алады.

Күні:
Тақырыбы: «Менің отбасым»
Мақсаты: тәрбиешінің жоспары бойынша балаларды әңгіме құрауға үйрету; өз отбасы өмірінен кейбір жағдайларды анық, ретті, байланыстыра сипаттай білуге үйрету.
Жабдықтар: «Отбасы» суреті, балалардың отбасылық фотосуреттері, дидактикалық ойын «Бұл кімге тиісті».
Әңгіме.
- Балалар, қараңдаршы, мен бүгін сендерге қандай сурет әкелдім. (суретті стендке іледі)
- Бұл суретті қалай атайсыңдар? Неліктен?
- Ал сендер жұмбақ шешкенді жақсы көресіңдер ме?
- Қазір мен сендерге жұмбақ жасырамын, ал сендер кім туралы айтылғанын табыңдар.
Ол өте мейірімді, ақ шашты, көзінің айналасында ұсақ әжімдері бар, дәмді тағамдар, тәтті нандар пісіреді, сендерге жылы қолғап тоқиды, ұйықтар алдында ән немесе ертегі айтып береді.

- Бұл кім? (әже)
- Оны қалай білдіңдер?
- Ал сендердің әжелерің не істей алады? (балалардың жауаптары, тәрбиеші толық жауап беруін талап етеді)
  Ол көзілдірік киеді, көп кітаптар оқиды, көптеген қызықты тарихи оқиғаларды біледі. Ол әжеге көмектеседі, дүкенге және базарға барады, зейнетақы алады, немерелеріне қарайласады.
- Кім бұл? (ата)
- Ал сендердің аталарың қандай? (балалар жауаптары)
  Оны жер бетіндегі ең бірінші, ең әдемі сөзбен атайды. Ол сен үшін ең қымбат адам..

- Бұл жұмбақ кім туралы? (ана туралы)
- Сендер өздеріңнің аналарыңды қандай мейірімді сөзбен атайсыңдар? (Анашым, анатайым).
- Аналарың сендерді қалай еркелетеді? (балалардың жауаптары)
- Және соңғы жұмбақ..
- Ол салмақты да, байсалды, барлық бос уақытын сендермен өткізеді: сендерді циркке апарады, демалыс кезінде барлық отбасын табиғатқа алып шығады.
- Бұл кім? (әке)
- Дұрыс. Ал әке не істей алады? (ағаш жарады, футбол ойнайды, т.б).
- Ал сендердің әкелерің қандай? (күшті, батыл, мықты,...)
- Балалар, ал сендер білесіңдер ме, жақын адамдарды қалай атайды? (Егер балалар қиындық көрсе, оларға тәрбиеші көмектеседі)
- Оларды туысқандар немесе туыстар деп атайды.
- Айтыңдаршы, аға мен апа (әпке) бір-біріне кім болады? (туысқандар)
- Ал немере апай? (туысқан)
- Ал тәте-әкесінің апасы сендерге кім? (туысқан)
- Ал ағай (НЕМЕСЕ ағатай) – әкеңнің ағасы? (туысқан)

Сергіту сәті: (саусақ гимнастикасы: балалар саусақтарын жұдырықтарына түйеді)
Бір үйде біз нешеуміз?
Кел, ойнайық екеуміз:
Бас бармағым – папам,
Балаң үйрек – апам,
Ортан терек – ағам,
Шылдыр шүмек – мен,
Титтей бөбек – сен.
Біз үйде нешеуміз?
Бір үйде біз бесеуміз! (балалар жұдырықтарын ашып, жұмады)
- Бүгін мен сабаққа әрқайсың өз отбасыңның фотосуреттерін әкелуді сұраған едім. Мен де өз отбасымның суретін әкелдім, ол туралы әңгімелеп беремін.
Тәрбиешінің әңгімесі «Менің отбасым».
Жоспар бойынша тәрбиешінің әңгімесі:

1. Отбасында неше адам? (оларды ата).
2. Олардың әрқайсысы туралы айтыңдар (қайда жұмыс істейді, оқиды, бос уақытында немен айналысады)
3. Сенің отбасың барлығы жиналғанда не істегенді ұнатады?
4. Сен өз отбасыңды неге және не үшін жақсы көресің?

- Балалар, сендерге менің әңгімем ұнады ма? Неліктен?
- Кімнің маған сұрағы бар? (балалар сұрағына жауап береді)

- Ал қазір сендер өздерің өз отбасыларың туралы әңгіме құрастырыңдар (2-3 баланың жауабы, одан соң балалар бір-біріне өз отбасы туралы әңгімелейді). Ойын «Қай зат кімдікі» (сөздік ойын, мұнда балалар әжесіне, атасына, анасына, әкесіне, апасына, әпкесіне тиісті үш затты атауы керек)
- Ал балалар, сендер отбасы туралы мақал-мәтелдер білесіңдер ме? (егер білетін болса, онда оларды айтып, түсіндіреді)

Тәрбиеші отбасы туралы мақал-мәтел айтады және балалармен бірге талдайды.
Ақылды қария – ағып жатқан дария.
Ат – балаға сыншы.
Әдепті бала – арлы бала,
Әдепсіз бала сорлы бала.
(егер балалар қиындық көрсе, оларға тәрбиеші көмектеседі)

Қорытынды.

Ата-аналар бұрышына ең жақсы әңгімелерді жазып қою ұсынылады.

Күні:
Тақырыбы: «Соқыр теке ойыны»
Мақсаты: Ұлттық ойындар – қазақ халқының ерте заманнан қалыптасқан дәстүрлі ойын-сауық түрлерімен таныстыру
Ұлттық ойындар негізінде әр халық түрлі-түрлі жаттығулар жасау жолымен дене шынықтыру ісінің негізін салды. Бертін келе шынайы спорт ойындарының шығуына түрткі болды. Оның адам денсаулығына жақсарту да пайдалы аса күшті екені қилы. Ұлттық ойындар ата-бабаларымыздан бізге байлығымыз, асыл қазынамыз. Сондықтан, үйренудің күнделікті тұрмысқа пайдаланудың заманымызға сай ұрпақ тәрбиелеуге пайдасы орасан зор. Ойын баланың алдынан өмірдің есігін ашып, ұштаса береді.
Соқыртеке.
Балалар дөңгелене тұрады. Бір баланың көзі байланып қойылады.
Балалар: Бота, бұзау, қозы, лақ.
Қайда кеткен құлыншақ
Соқыртеке бақ-бақ
Мені іздеп тап-тап
Деп тақтақтайды.
Содан кейін Соқыртеке (баланың көзі байлаулы) балаларды қуалайды немесе балалар оның жанына келіп түртіп қашады. Соқыр теке ұстап алған баланың көзі байланады да ол «Соқыр теке» ролін атқарады. Ойын осылай жалғаса береді.
Сақина жасыру.
Ойынды өткізуші және сақина жасырушы бала белгіленеді. Қалған ойыншылар жерге отырып тізелерінің үстіне алақандарын жаяды. Бастаушы жабулы қолын әрбір ойыншының алақанына салысымен, ол алақанын жаба қояды. Бастаушы бір баланың алақанына сақина салысымен, ойыншылардың біреуінен «Сақина кімде» деп сұрайды. Ол сақинаның кімде екенін білсе сол баламен орнын ауыстырады. Ал білмесе ол өз өнерін көрсетеді. Ойын басқарушы ойынды осылай жалғастыра береді.
Қорытынды
Соқыртеке ойыны күнделікті ойнату.

Күні:

Тақырыбы: «Отбасым»

Мақсаты:1. Отбасы және оның мүшелері туралы әңгімелеу.

2. Отбасы мүшелерін атай білуге және олармен дұрыс қарым – қатынас жасауға үйрету.

3. Ұйымшылдыққа және үлкенді сыйлауға, кішіге қамқор болуға тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс: әке, ана, ата, әже, аға, іні, әпке, сіңілі.

Е.Өтетілеуұлының «Біздің шаңырақ» өлеңін оқу.

Атамнан басталар,
Әжемнен қосталар,
Отбасым мыналар:
Ең жақын адамдар –
Әкем және анам бар,
Бір туған анам бар,
Бір туған апам бар.
Бәрін жақсы көремін,
Еркелеймін, еремін

1. Балаларға ата – анасын, ересектерді тыңдап, кішкентайларға қамқорлық жасау керектігін түсіндіреді.
2. Е.Өтетілеуұлының «Бес саусақ» өлеңі оқылады. «Отбасы дегеніміз – әкесі, анасы, олардың балалары мен ата, әжесі» деген бала ұғымына сай анықтамаға түсінік береді. Отбасы мүшелерін бір – біріне деген сыйластық, бауырмалдық, біріктіретіндігін, олардың бір үйде тұратындығы, бірге үй шаруасымен айналасатындығын, бос уақыттарын бірге өткізетіндігін әңгімелейді. Сондай – ақ отбасындағы мерекелер мен сақталатын дәстүрлер , отбасындағы ересектердің мамандықтары туралы айтылады.
3. Сергіту сәтін өткізу.

   Орнымыздан тұрайық
   Қарлығаш боп ұшайық.
   Бір отырып, бір тұрып
   Жақсы сергіп қалайық.
4. Әліппе – дәптермен жұмыс
5. Тапсырмалар: 1. Өзің туралы айтып бер. 2. Суретте бейнеленген отбасы мүшелерін ата. 3. Отбасы мүшелерінің іс – әрекеті туралы әңгіме құрастыру.

«Бізде былай, ал сіздерге ше?» дидактикалық ойыны

Қорытынды

Сұрақ – жауап әдісі арқылы сабақты қорытындылайды. Сұрақтар:

1. Өз отбасында кімдермен тұрасың?
2. Атай, әжеймен қалай дұрыс амандасу керек?

Әкең мен анаң саған риза болып қуану үшін не істеуің керек?

Күтілетін нәтиже: отбасы мүшелеріне кімдер кіретінін білу.

Білуі тиіс: отбасы мүшелерін; ата – әжесін, әке – шешесін, баырларын құрметтеу керек екенін, есейгеннен кейін ата – анасына қамқорлық жасап, көмек көрсету парызы екенін білу.

Түсінігі: бірлескен еңбек іс – әрекеті ата – ана мен балаларды жақындастыратынын түсіну.

Көрсете білуі: сурет бойынша әңгіме құрастыра алады.

Күні:
Тақырыбы: «Туған өлкем»
Мақсаты:
1. Туған өлкенің табиғатын бағалай білу туралы халық болжамдары жөнінде түсінік беру.
2. Экологиялық белгілермен таныстыру, оларды естеріне сақтату.
3. Табиғатты қорғауға баулу.
Сөздік жұмыс: жас өндір, қайнар көзі, т.б.
Шаттық шеңберін ұйымдастыру.
Қуан шаттан алақай,
Қуанатын күн келді.
Қайырлы таң!
Қайырлы түн!
Сәлеметсіңдер ме, балалар?
1.Балалармен бірге балабақша ауласына мақсатты серуен ұйымдастыру.
2.Табиғатқа байланысты халық болжамдарын оқып беріп, үш дауыста қайталату тәсілілін қолданып жаттату.
3.Жылдың әрбір мезгіліне сәйкес, табиғат құбылыстарындағы өзгерістерді байқау арқылы өмірге келген халықтық болжамдар туралы түсінік беру.
Қыс қарлы болса, жаз жаңбырлы болады.
Қыс аязды болса, жаз ыстық болады.
Тұман түссе, күн жылынады.
Аспанда жұлдыз көп болса, күн суытады.
Жаз жауынды, күз жылы болса, қыс ұзақ болады.
Қайыңнан аққан шырын көп болса, жаз жаңбырлы болады.
Түтін аспанға тік көтерілсе, аяз болады.
1.Сергіту жаттығуын өткізу.
Көтеріліп шаңырақ,
Уықтары шаншылар.
Керегелер керіліп,
Өрімдей боп өрілер.
Бәріміз жүрсек айналып,
Киіз үй боп көрінер.
1.Экологиялық белгілермен таныстыру.
.Сурет бойынша балалардың әрекеттеріне пікірлерін білдірту.
4.Тыйым сөздерді оқып, мағынасын түсіндіру.
5Суретшінің қатесін тапқызу
Қорытынды
«Халық айтса, қалт айтпайды» деген мақалды қайталату, мағынасын түсінтіру.

Күтілетін нәтиже: халық болжамдарын қайталату арқылы табиғаттың ғажайып сырын түсіне білу, сөздік қорларын дамыту.
Білуі тиіс: туған өлкенің табиғатын қорғау туралы халық болжамдарын білу.
Түсінігі: табиғи құбылыстардың бір-біріне әсерін, байланысын түсіну.
Көрсете білуі: халық болжамдарын өз тәжірибелерінде бақылау жасау арқылы көз жеткізу.

Күні:

Тақырыбы: « Жыл құстары»

Мақсаты:

1.Құстардың тіршілігі туралы түсінік беру;

2.Сабақ барысында орындатылған тапсырмалар арқылы ойлау қабілелеттерін дамыту;

3. Құстарға қамқорлықпен карауға тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс: *құстар, ұя.*

Оку іс-әрекетінің көрнекіліктері:қыстап қалатын құстар суреті, үнтаспаға жазылған құстар үні.

Балалар дөңгелене тұрып, бір-біріне құстардың атына байланысты еркелетіп айтатын сөздер айтады:

- Көгершінім
- Балапаным
- Қарғам
- Қарлығашым
- Тотым

Қыс мезгілінің өзгерістерін сұрақ-жауап арқылы суреттеу, әңгімелеу.

Балалар жауаптарын тыңдалып, педагог олардың жауаптарымен қорытындылайды.

«Құстар қалай қыстайды?» деегн ертегіні оқып беру.

«Құстарға көмек» тақырыбында әңгіме құрастыру. Тірек сөздер: жемшашар, суықтан тонған құс, сарышымшықтар, жем салды.

Сөздік жұмысын жүргізу.

Сарышымшық – сұр, қоңыр түсті, бауыры сары, қауырсынды кішкентай құс.

Сұрақ-жауап әдісі арқылы оқу іс-әрекеті балалардың алған білімдері пысықталады.

Қорытынды: Балалармен сұрақ-жауап арқылы әңгіме мазмұнын және сабақтан алған білімдерін және түсініктерін пысықтау.

Білуі: Қыстап қалатын құстар.

Үйренуі: Қыстап қалатын құстар тіршілігіне көмек.

Күні:

Тақырыбы: «Жасыл дәріхана»

Мақсаты: 1. Жасыл дәріхана және оның қажеттігі жөнінде түсінік беру.

1. Емдік қасиеті бар өсімдіктермен таныстыру, оларды қажеттігі мөлшерде ғана жинап, өзге өсімдіктерге зиян келтірмеу жағын ескеруге үйрету.
2. Табиғатты қорғай білуге тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс: итмұрын, жолжекен, түймедағы, және т.б.
Жылулық шеңберін ұйымдастыру. Қолдарындағы әдемі жүрек ойыншықтарды бір-біріне беріп тұрып, тілектерін айтады.
М. Жаманбалиновтың «Итмұрын тергенде» өлеңін мәнерлеп оқып беру.
Балалармен жасыл дәріханаға серуен ұйымдастыру. Дәрілік өсімдіктермен таныстыру. Неге «дәрілік» өсімдіктер деп аталатынын түсіндіру.
Балаларды дәрілік өсімдіктерден жасалған крме шақырып, қай өсімдікті қандай ауруға пайдаланатынын туралы түсіндіру. Мысалы: түймедағы гүлін тамақты шайқауға пайдаланады т.б. Дәрілік өсімдіктерді белгілі бір мерзімде жинау керек екндігі және оны жинау кезінде басқа өсімдіктерге зиян келтірмей белгілі мөлшерде ғана жинау керек екендігін түсіндіру. Балаларды дәрілік өсімдіктерге қамқор болуға тәрбиелеу.
Сергіту сәті.

1. Дәрілік өсімдіктердің тағы баска қандай түрлерін білесіндер?
2. Өздерің түратын жерде өсетін дәрілік өсімдіктердің түрін атаңдар?
3. Жолжелкеннің қандай пайдасы бар?
4. Суреттегі өсімдіктерді боя.

   Д/о:

«Бөлме өсімдіктері мен дәрілік өсімдіктерді ажырат»

Қорытынды

Тамақ ауырғанда қандай шөптер пайдалану керек? Дәрілік өсімдіктерді қалай жинайды екен?
Күтілетін нәтиже: Дәрілік өсімдіктерді пайдасы мен зиянын ажырата алу.
Білуі тиіс: Емдік қасиеті бар өсімдіктердің пайдасын білу.
Түсінігі: Бөлме өсімдіктері мен дәрілік өсімдіктердің пайдасын түсіну.
Көрсете білуі: берілген сұрақтарға дұрыс жауап беру

Күні:
Тақырыбы: «Мамандықтар»
Мақсаты: 1. Адамдардың әртүрлі мамандықтар туралы балалардың білімдерін жетілдіру.

1. Балалардың мұнайшы, шахтер құрылысшы мамандықтар туралы түсінігін қалыптастыру. Пайдалы қазба байлықтары және олардың алыну жолдары, олардан не жасалатыны жайлы түсіндіру.
2. Жанар-жағар май тұрған жерде қауіпсіздік ережелерін сақтау үйрету.

Сөздік жұмыс: мұнай, таскөмір, әк.
Аспан түрді түндігін
Жерге сәуле жайылды.
Неткен ашық күн бүгін,
Қайырлы таң, қайырлы!
Педагогтің түсіндіруі:
-Мұнайдан алынатын жанармай,
Жағармайлармен машиналар жүреді. Мұнайдан парафин алынады. Парафинді электр жарығы жоқ кезде пайдаланамыз. Шамшырақты дұрыс пайдаланбасақ, одан өрт шығу қаупі туып, айнала қоршаған ортаға көп шығын келтіруі мүмкін. Сол себепті сақтық ережелерін сақтау қажет. Таскөмір тұрмыста жылу үшін, әкті құрылыста үйлерді ағарту үшін пайдаланады. Тас қалаушы – бұл құрылыс маманы. Үй құрылысында әртүрлі мамандық иелері бар. Олар: ағаш шебері, сылақшы, тас қалаушы, краншы, дәнекерлеуші, шатырлаушы.
Сәулетші үйдің жобасын жасағаннан кейін құрылыс орны таңдалып алынады. Экскаватр өзінің үлкен қалағымен жерді қазады. Құрылысшылар үй салады. Сол сияқты басқа да мамандық түрлері бар Олар: дәріегр, архитектор, инженер, шахтер, т.б.
Сергіту сәтін өткізу.
Көтереміз қолымызды,
Созыламыз жоғары.
Бір, екі, үш,
Денеңді солға бұр.
Қолыңмен көмектесіп,
Беліңдер шынықтар.
Әліппе-дәптермен жұмыс.

1. Суреттегі мамандықтар туралы әңгімелеу.
2. Сурет бойынша шахтер мамандығының қыр-сырын түсіндіру.

«Кім болам?» дидактикалық ойыны. Шарты: балаларға болашақта қандай мамандық иелері болатындығын және елге қандай пайда келтіретіндіктерін әңгімелету.
Қорытынды
Сұрақтар:

1. Қандай мамындарды білесіңдер?
2. Дәрігер не істейді?

Жақсы мамандық иесі болу үшін не істеу керек?
Күтілетін нәтиже: мамандықтар туралы түсінігін нығайту.

Білуі тиіс: пайдалы қазбалардың алыну жолдарын білуі.
Түсінігі: жанар майлар бар жерлерде сақтық ережелерін сақтау.
Көрсете білуі: сурет бойынша әңгімелеп беру.

Күні:
Тақырыбы: **«**Құстардың қысқы тіршілігі»
Мақсаты:
1. Құстар тіршілігі, табиғатқа келтіретін пайдасы туралы түсініктерін қалыптастыру.
2. Дәптердегі тапсырмаларды орындату арқылы өз бетімен жұмыс жасауға баулу.
3. Қыстап қалатын құстарға қамқорлық жасап үйрету

Үнтаспадан сайраған құстар әуенін тыңдату.
1.Слайд немесе плакаттан құстарды көрсету. Құстар тіршілігі туралы әңгімелеу.
2.Жыл құстары және қыстап қалатын құстар туралы әңгімелеу:
- Күннің суытып, жәндіктердің көпшілігі қырылып қалады, кейбір жәндіктер ағаштардың қуыстарына тығылады. Осылайша құстардың жемі азаяды. Осыған байланысты құстар жылы жаққа ұшып кетеді. Жыл құстарына жабайы үйрек, тырна, көкек, ұзақ, қарлығаш, қараторғай, т.б. жатады. Құстардың бір бөлігі күзде ұшып кетпей, сол жерде қыстап қалады. Оларды қыстап қалатын немесе отырықшы құстар деп атайды. Отырықшы құстарға: қарға, көгершін, торғай, көкшымшық, тоқылдақ, т.б. жатады.
3.Дәптермен жұмыс.
Қорытынды
Сабақта алған білімдерін пысықтауға арналған сұрақтар:
1. Өзің білетін жыл құстарын ата.
2. Құстар немен қоректенеді?
3. Құстар не себепті жылы жақтарға ұшып кетеді?

Құстар табиғатқа, адамға қандай пайдасын тигізеді?
Күтілетін нәтиже: жыл құстары мен қыстап қалатын құстар туралы білімдерінің болу.
Білуі тиіс: қыстап қалатын құстарға қамқор бола білу.
Түсінігі: жыл құстары мен отырықшы құстардың тіршілігіндегі айырмашылығын түсіну.
Көрсете білуі: тапсырмаларды дұрыс орындап түсіндіру.

Күні:
Тақырыбы: «Жануарлардың қысқы тіршілігі»
Мақсаты: Ормандағы аңдардың қысқы тіршілігі, олардың қысқы табиғатқа бейімделуі туралы түсінік беру.
1. Балаларды аңдарды сиппаттауға, салыстыра білуге жаттықтыру.
2. Табиғатқа деген қызуғушылықтарын арттыру.

Сөздік жұмыс: қуыс, апан, ін, үйір.
Ормандар, жап – жасыл ормандар,
Орманды отаушы болмаңдар!
Отан мен орман жұп, бір ұғым,

Орманды, Отанды қорғандар!
1. Педагог жануарлардың қысқы тіршілігі туралы түсіндіреді.
Мысалы:
- Қыс мезгілінде жануарлардың тіршілігінде біраз қиындықтар туындайды. Сондықтан кейбір жануарлар қысқы азық жинайды. Мысалы: тиін ағаштың қуысын мекен етеді. Тиінге ағаштармен тез өрмелеуге аяқтары көмектеседі. Ол жаз бойы саңырауқұлақ, жаңғақтарды ағаш қуыстарына жинайды. Қыста соларды қорек етеді.
2. «Дауысынан таны» дидактикалық ойыны. Шарты: аудиотаспадан әртүрлі жануарлардың дауыстарын тыңдатып, олардың атын атату. Сонан соң сол жануардың қысқы тіршілігі туралы әңгімелеу. Педагог балалардың жауаптарын толықтырып , жаңа мәліметтер береді:
- Тоқылдақ қыс бойы ағаш діңінде тығылған құрттарды тұмсығымен теріп жейді. Ол ағаш діңін апшыған кезінде құрттардың біразы жерге түседі. Қар бетіне түскен құрттармен шымшық, торғайлар қоректенеді. Орманнан тоқылдақтың «тоқ-тоқ» деген дыбысын жиі естуге болады.
- Аю қысқы ұйқыға кетеді. Ол жаз бойы табанына жинаған майын жалап жатады.
- Қасқыр, түлкі – жыртқыш аңдар. Олар өздерінен әлсіз жануардарды ұстап қоректенеді.
- Сұр қоян қыста түсін өзгертеді. Аппақ қоян болып ағаш бұтақтарын кеміріп күнелтеді.
3. Сергіту сәті: Музыка әуенімен жануарлардың қималын келтіріп билейді. Қоян сияқты секіреді, түлкі сияқты денелерін қимыл – қозғалысқа келтіреді.
4. «Жануарлар тіршілігі» дидактикалық ойыны. Педагог балалардың жауаптарын толықтырып тұрады.

Қорытынды

Сұрақ-жауап әдісі арқылы сабақта алған білімдерін қорытындылайды.

1. Жабайы аңдарды ата.

Қоян қыста түсін қандай түске ауыстырады.

Күтілетін нәтиже: ормандағы аңдардың қысқы тіршілігін ұғыну.
Білуі тиіс: Табиғатқа деген қызығушылығын білдіру.
Түсінігі: туған өлкенің жануарларын қамқорлыққа алу сезімін ояту.
Көрсете білуі: сурет бойынша әңгімелеу.

Күні:
Тақырыбы: «Жаңа жылым келді»
Мақсаты:

1. Балалардың қыс мезгілінің туралы түсініктерін арттыру.
2. Қыста ойналатын ойындар қыс қызығын арттыра түсетінін түсіндіру.
3. Қысқы ойындардың пайдасын түсіндіру арқылы спортты сүюге баулу.

Сөздік жұмыс: қар кесегі, аққала.
«Сырғанақ» өлеңі оқылады.
Сырғанаққа мағымбыз,
Шыныққанбыз, шымырмыз.
Таудан төмен сырғанап,
Біз тебеміз сырғанақ.

1. Педагогтің тапсырмасы:

- Аспанды сұр бұлт қаптап, жерді ақ ұлпа қар басты. Өзендерде мұз қатып, айнала ертегідей тыныштыққа бөленді. Күннің суығына қарамастан балалар шана, коньки теуіп, қар атысып ойнап жүр. Қай мезгіл туралы айтылды?
2. Педагог қыс мезгілінде болатын құбылыстарға тоқталады. Әр айдың ерекшелігін айта келсе, қысқы ойындар туралы түсінік береді. Мысалы:
- Қаңтар мен ақпан айларында ауа райы суық болады. Қаңтар – қыс шатыры. Қыстың үш айы қандай суық болған күнде де адамдар мұзайдында конькимен сырғанайды, шаңғы шана тебеді. Қар кесектерін домалатып, аққала жасайды.
3. «Қысқы ойындар» дидактикалық ойыны. Шарты: балалар бір-бірден қоржын ішінен қысқы ойын түрлері бейнеленген суретті тауып, оны тақтаға жапсырады. Сонан соң сурет бойынша қысқы ойын түрлері туралы әңгімелейді.
4. Сергіту сәтін өткізу.
Боран соғар оң жақтан,
Боран соғар сол жақтан.
Қар лақтырып ойнасақ,
Суық өтер қолғаптан.
5. Қысқы мереке туралы әңгіме өткізу:
- Жаңа жыл мерекесі.
- Шыршаны безендіру.
6. Жұмбақ шешу.
Қыста шыны боп қатады,
Жылыда су боп жатады. (Мұз)
Қорытынды
Пысықтауға арналған сұрақтар мен тапсырмалар:
1. Қыс мезгілінің айларын ата.
2. Қыс мезгілінің ерекшеліктерін атап бер.
3. Қандай қысқы ойындарды білесіңдер?

Қыс мезгілін не үшін жақсы көресіңдер? Пікірлеріңді білдіріңдер.
Күтілетін нәтиже: қыс мезгілінің ерекшелігін білуі.
Білуі тиіс: жаңа жыл мерекесі туралы білімдерін толықтыру. Қардың қайдан пайда болғанын білу.
Түсінігі: табиғатты аялау, қорғау керектігін түсіну.
Көрсете білуі: суретке қарап әңгіме құрай білу.

Күні:
Тақырыбы: «Қыс қызығы»
Мақсаты:

1. Балалардың қыс мезгілінің туралы түсініктерін арттыру.
2. Қыста ойналатын ойындар қыс қызығын арттыра түсетінін түсіндіру.
3. Қысқы ойындардың пайдасын түсіндіру арқылы спортты сүюге баулу.

Сөздік жұмыс: қар кесегі, аққала.
«Сырғанақ» өлеңі оқылады.
Сырғанаққа мағымбыз,
Шыныққанбыз, шымырмыз.
Таудан төмен сырғанап,
Біз тебеміз сырғанақ.

1. Педагогтің тапсырмасы:

- Аспанды сұр бұлт қаптап, жерді ақ ұлпа қар басты. Өзендерде мұз қатып, айнала ертегідей тыныштыққа бөленді. Күннің суығына қарамастан балалар шана, коньки теуіп, қар атысып ойнап жүр. Қай мезгіл туралы айтылды?

2. Педагог қыс мезгілінде болатын құбылыстарға тоқталады. Әр айдың ерекшелігін айта келсе, қысқы ойындар туралы түсінік береді. Мысалы:
- Қаңтар мен ақпан айларында ауа райы суық болады. Қаңтар – қыс шатыры. Қыстың үш айы қандай суық болған күнде де адамдар мұзайдында конькимен сырғанайды, шаңғы шана тебеді. Қар кесектерін домалатып, аққала жасайды.
3. «Қысқы ойындар» дидактикалық ойыны. Шарты: балалар бір-бірден қоржын ішінен қысқы ойын түрлері бейнеленген суретті тауып, оны тақтаға жапсырады. Сонан соң сурет бойынша қысқы ойын түрлері туралы әңгімелейді.
4. Сергіту сәтін өткізу.
Боран соғар оң жақтан,
Боран соғар сол жақтан.
Қар лақтырып ойнасақ,
Суық өтер қолғаптан.
5. Қысқы мереке туралы әңгіме өткізу:
- Жаңа жыл мерекесі.
- Шыршаны безендіру.
6. Жұмбақ шешу.
Қыста шыны боп қатады,
Жылыда су боп жатады. (Мұз)
Қорытынды
Пысықтауға арналған сұрақтар мен тапсырмалар:
1. Қыс мезгілінің айларын ата.
2. Қыс мезгілінің ерекшеліктерін атап бер.
3. Қандай қысқы ойындарды білесіңдер?

Қыс мезгілін не үшін жақсы көресіңдер? Пікірлеріңді білдіріңдер.
Күтілетін нәтиже: қыс мезгілінің ерекшелігін білуі.
Білуі тиіс: жаңа жыл мерекесі туралы білімдерін толықтыру. Қардың қайдан пайда болғанын білу.
Түсінігі: табиғатты аялау, қорғау керектігін түсіну.
Көрсете білуі: суретке қарап әңгіме құрай білу

Күні:
Тақырыбы: «Қысқы еңбек»
Мақсаты:

1. Балалардың қыс мезгілінде орындалатын еңбек түрлері туралы түсініктерін толықтыру.
2. Қысқы еңбек түрлерінің пайдасын түсіндіру.
3. Қысқы еңбектің пайдасын түсіндіру арқылы еңбексүйгіштікке баулу.

Сөздік жұмыс: қарды күреу, қар тоқтату, құрғақшылық, ылғал.

1. Шеңбер жасап тұрып, музыканың сүйемелдеуімен «қар күреу» жаттығуын орындатады

2. Педагогтің жаңа сабақты түсіндіруі.

Қысқы еңбек түрлерімен таныстырады және оларды кімдер атқаратынын айтып түсіндіреді.

- Қыстыгүні көше мен аулалардың қарын күреп тазалау, ал ауылда егістік алқаптарында қар тоқтату жұмыстары жүргізіледі. Қала көшелерінде машиналардың жеңіл әрі жылдам жүруі үшін адамдар машиналармен қарды күреп тазалайды. Құрғақшылық жиі кездесетін аймақтарда қар тоқтату әдісі қолданылады. Қар тоқтату – топырақта ылғалдық біршама қорын жинап, егіс өнімділігін арттыратын жұмыс түрі.

3. Сурет бойынша «Қысқы еңбек» тақырыбында балаларды қатыстырып, әңгіме жүргізіледі.
4. Сурет бойынша малды күтіп-баптау жұмыстары туралы түсіндіріледі.
5. «Артығын тап» дидактикалық ойыны. Шарты: суреттен еңбек құралдарын тауып, оларды қоршап сызады. Артық заттарды тауып айтады: шана, шаңғы, малақай.

Қорытынды

Сабақта алған білімдерін пысықтайды.

Күтілетін нәтиже: қыс мерзімінде атқарылатын жұмыс түрлерін білу.

Білуі тиіс: қысқы еңбек түрлерін атап беруі тиіс

Түсінігі: қысқы еңбектің пайдасын білу.

Көрсете білуі: ауланың қарын күреу, үй жануарларына қамқорлық жасау.

Күні:

Тақырыбы: «Қызыл кітап құпиясы»

Мақсаты: Қызыл кітап туралы түсінік беріп, қоршаған ортаны қорғау, оған қамқорлық жасау дағдыларын қалыптастыру.

1. Жануарлар мен өсімдіктердің құруына әкеп соғатын себептерді түсіндіру.
2. Табиғатты аялауға баулу.

Сөздік жұмыс: сындырылған ағаш, саны сиреп бара жатқан жануарлар, өсімдіктер.

Шаттық шеңберін ұйымдастыру

1. Қызыл кітап туралы түсінік беру.
   - Қызыл кітапқа сирек кездесетін, жылдан-жылға азайып не хойылып бара жатқан, сондықтан да айрықша қорғауды қажет ететін жануарлар мен өсімдіктердің түрлері тіркеледі.
2. Сергіту сәтін өткізу.

   Көбелек те, гүл де бір
   Қызыл-жасыл күллі өңір.
   Аспан төрі ақша бұлт,
   Бау-бақшада барша жұрт.
   Саңқылдаған саз әні,
   Көлде құстың базары.
3. Әліппе-дәптермен жұмыс.

- Дәптерде бейнеленген Қызыл кітапқа енгізілген жануарлардың аттарын атайды.

Қызыл кітапқа енген құстарды туып, оларды бояу.

Қорытынды

«Қызыл кітап» дидактикалық ойыны.

Педагог сұрақ-жауап және көрнекілік әдістері арқылы балалардың сабақта алған білімдерін пысықтайды.

Күтілетін нәтиже: туған өлке табиғаты туралы түсініктерін жетілдіру.

Білуі тиіс: табиғат жанашыры туралы ұғымы болуы.

Түсінігі: жануарлар мен өсімдіктерді қорғау.

Көрсете білуі: жануарларға қамқорлық көрсету, өсімдіктерді күтіп-баптау.

Күні:

Тақырыбы: «Нан дастарқанға қалай келеді?»

Мақсаты:

1. Диқаншылардың еңбегі туралы балалардың түсініктерін қалыптастыру.
2. Өсімдікке өсіп-өну үшін ауа, су, жарық, жылу қажеттілігін түсіндіру арқылы зейіндерін дамыту.
3. Дикан еңбегіне құрметпен карауға тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс: егін, қырман, диірмен, комбайн.

Шаттық шеңберін ұйымдастыру.

Әрқашан аман болайық,
Елімізде тыныштық болсын.
Бейбітшілік болсын,
Нанымыз көп болсын

1. Ә.Ахметовтың нан туралы өлеңін оқиды, мазмұныны түсіндіреді.
2. Нанның дастарқанға дейін келу жолын әңгімелеу. Бұл жерде жаңа сөздерге сөздік жұмысын жүргізу.
3. Сергіту сәтін өткізу. Музыка әуенімен би қимылдарын жасау.
4. Нан туралы мақалдардың мағынасын түсіндіру.

Нан – тамақтың атасы,
Ынтымақ – көптің батасы.

5. Әліппе-дәптермен жұмыс.
   - Сурет бойынша нанның дастарқанға келу жолын әңгімелеу.

- Тыйым сөздерді оқып, олардың тәрбиелік мағынасын түсіндіру.

Жұмбақтың шешуін тапқызу. Шешуі бойынша сурет салдырту.

Қорытынды

Сабақта алған білімдерін төмендегі сұрақтардың көмегімен пысықтау:

1. Нан дастарқанға қалай келеді?
2. Нанды не үшін қастерлеу керек?
3. Нан туралы қандай мақалдар білесіңдер?

Күтілетін нәтиже: диқан еңбегін бақылау.

Білуі тиіс: нанның дастарқанға келуі жолын білу.

Түсінігі: диқандардың еңбегін түсініп, құрметтей білу.

Көрсете білуі: суретке қарап әңгіме құра білу.

Күні:

Тақырыбы: «Табиғат бұрышындағы тіршілік (өсімдіктер мен жануарлар)»

Мақсаты:

1. Табиғат бұрышындағы жануарлар (балықтар, құстар, кірпі, тасбақа), өсімдіктер туралы түсінік беру.
2. Жануарлар мен өсімдіктердің келтіретін пайдасы және оларды қорғау жөніндегі білімдерін кеңейту.
3. Табиғат бұрышындағы жануарлардың тіршілігі туралы мағлұматтар бере отырып, оларға қамқорлық жасауға баулу.

Сөздік жұмыс: табиғат бұрышы, атжалман, коректендіру.

Шаттық шеңберін ұйымдастыру.

Біздер тату баламыз,
Гүл-гүл жайнап аламыз.
Жаттығулар хасайық,
Жақсы сергіп қаламыз.

1. Педагог балабақша, мектептегі табиғат бұрышы туралы мағлұмат береді.
2. Сөздік жұмысын жүргізу.

Атжалман – жоны күрең, бүйірі қызғылт тышқан.

Коректендіру – тамақтандыру (жануарларға қатысты).

3.Сергіту сәтін өткізу.

Біз гүлдерше өсеміз,
Жапырағы жайқалған.
Сабақтары салалы,

Желмен бірге жайқалған.

Қорытынды

Сабақта алған білімдерін төмендегі сұрақтардың көмегімен пысықтау:

1.Табиғат бұрышындағы өсімдіктер мен жануарларға қандай қамқорлық қажет?

1.Табиғат бұрышындағы өсімдіктерді ата.

2.Аквариумдағы балықтарды қалай күтеді?

Күтілетін нәтиже: Табиғат бұрышындағы өсімдіктер мен жануарларды күтіп-баптау.

Білуі тиіс: жануарлар мен өсімдіктерге қамқорлық жасау.

Түсінігі: жануарлар мен өсімдіктер пайдасы.

Көрсете білуі: Оқу іс-әрекеті барысында тапсырмаларды орындай білу.

Күні:

Тақырыбы: «Киіз үй жабдықтары»

Мақсаты:

1. Киіз үй жабдықтарымен танысу.
2. Киіз үйді ауа райының қандай жағдайында да пайдалануға болатындығын, балалардыі есте сақтау қабілеттерін дамыту.
3. Атадан-балаға мйрас болып келе жатқан ұлттық құндылықтараымызды сақтауға баулу.

Сөздік жұмыс: абажа, кебеже, әбдіре, асадал.

«Киіз жабдықтары» тақырыбын көрнекілік әдісі арқылы түсіндіреді. Киіз үйдің негізгі қаңқасын сүйегі деп атайды. Олар: кереге, уық, шаңырақ, сықырлауық.

Кереге – киіз үйдің ағаштан жасалған жиналмалы торкөзді сүйегі.

Шаңырақ – киіз үй уықтарын біріктіріп, еңсесін көтеріп, тұтастырып ұстап тұратын дөңгелек шеңбер.

Уық – кереге мен шаңырақтың арасын ұстап, қосып тұратын сырық.

Киіз есік – сықырлауықты жауып, шаңырақ арқылы өткізіп байланады.

Үй жиһаздары:

Абажа – тамақ пен ыдыс-аяқ сақталатын кебеженің үлкен түрі.

Кебеже – ағаштан жасалған үй жиһазы.

Әбдіре – үлкен сандық.

Ағаш төсек – жату үшін пайдаланылатын жиһаз.

Асадал – тамақ пен ыдыс-аяқ сақталатын кебеже.

Адалбақан – киім ілуге арналған жиһаз.

Төсеніштер: алаша, киіз, сырмақ

Қорытынды

Сабақта алған білімдерін сұрақтардың көмегімен пысықтау.

Күтілетін нәтиже: киіз үй жабдықтары.
Білуі тиіс: киіз үй жабдықтарының аталуы.
Түсінігі: киіз үйдің қазақ халқының тұрмысындағы пайдасы.
Көрсете білуі: оқу іс-әрекет барысында тапсырмаларды орындай білу.

Күні:
Тақырыбы: «Ана – біздің гүліміз»
Мақсаты: Отбасындағы ананың рөлі туралы түсінік беру.

1. Балалардың өздеріне аналары жайлы әңгімелету арқылы отбасы мүшелерінің арасындағы сыйластық туралы түсінік.
2. Ананы қадірлеуге тәрбиелеу.

Сөздік жұмыс: құттықтау, тілек.
Шаттық шеңберін ұйымдастыру, аналары туралы жылы сөздер айтқызу.

1. Ана туралы ән тыңдату. Әннің кімге арналғанын сұрау.
2. Педагогтің түсіндіруі. Ана мен бала, отбасы жайлы.
3. Ана туралы мақал-мәтелдің мағынасын ашу.
   Ананың сүті – бал,
   Баланың тілі – бал.
4. Дәптердегі ана туралы өлең оқытылады. Өлең мәтініндегі кейбір сөздерге сөздік жұмысы жасалады.

Дәптерге аналарына арнатып құттықтау хат дайындатады. Құттықтау хатқа не салу керектігіне кеңес беру.
Қорытынды

1. Анашым, жүрегім, гүлім, бақытым сөздерін құрастырып, сөйлемдер құрастыру.

Пікір алмастыру.
Күтілетін нәтиже: ананың аялы алақанын, жан жылуынсезіне білу.
Білуі тиіс: Халықаралық әйелдер мерекесі туралы түсінік.
Түсінігі: отбасындағы ананың рөлі.
Көрсете білуі: ойын жеткізіп айту.

Күні:
Тақырыбы: «Қарлығаш пен Дәуіт»
Мақсаты: Ертегіні балаларға тыңдата отырып, Қарлығаштың адамға дос құс екендігін, Дәіттің адалдығын балаларға түсіндіру.
Сөздік жұмысы: дәуіт, жардың қуысы, амалы таусылып.
Оқу іс-әрекетінің көрнекіліктері: қарлығаш, дәуіт суреттері.
Әдіс-тәсілдер: сұрақ-жауап, әңгімелеу, тыңдау.
Педагог балаларға жұмбақ жасырады:
Қонып алып қарға, қарқылдайды... (қарға)
Өзі жасыл, әрі батыр, ол не? (дәуіт)
Өзі қара, бауыры ақ, ол не? (қарлығаш)
«Қарлығаш пен Дәуіт» ертегісін балаларға оқып таныстыру.
Ертегіні ролге бөліп, ойнату.
Сергіту сәті.
Қане қанат қағайық, қарлығаш боп ұшайық,
Ұшып-ұшып алайық, орнымызға қонайық.
Қарлығаш боп ұшайық, торғай болып қонайық.
Саусқан боп секіріп, тоқылдақ боп шоқиық.
Д/О. «Ұшты-ұшты»
Қорытынды:
Қарлығаш – адамға дос.
Дәуіт – адал, достарына көмектеседі.
Қиындықта достарыңа көмектесу кере*к*
Қорытынды: Сұрақ – жауап және көрнекілік әдістері арқылы сабақтың тақырыптарын пысықтау.
Білуі: «Қарлығаш пен Дәуіт» ертегісі.
Үйренуі: Қиындықта достарына көмектесу керек.

Күні:
Тақырыбы: «Тоқтар батыр»
Мақсаты: Ғарышқа тұңғыш ұшқан қазақ Тоқтар Әубәкіровтың ерлігін балаларға түсіндіру. Балаларды батылдыққа, төзімділікке, еліне адал азамат болуға тәрбиелеу.
Оқу іс-әрекетінің көрнекіліктері: Ғарышкерлердің суреттері, зымыран, Байқоңыр суреті.
Әдіс-тәсілдер: сұрақ-жауап, әңгімелеу, түсіндіру.
Көкке ұшамын,
Ұшқыш болар баламын.
Соңынан ерем
Ер ғарышкер ағаның.
Педагог балаларға жұмбақ жасырады.
«Ұшады қанатсыз,
Зырлайды аяқсыз»
Сурет бойынша әңгіме құрастыру.
Т. Молдағалиевтың «Тоқтар батыр» өлеңін балаларға жаттату.
2. Тыныштық сәті.
3. Д/О: «Ұшақ»
4. Сергіту сәті.
5. Ғарыш кемесін салу.
Қорытынды:
- Қазақ халқынан алғаш ғарышқа ұшқан ғарышкердің аты кім?
- Ғарышқа ұшу үшін қандай болу керек?

Өскенде ғарышкерт болғың келе ме?
Сұрақ – жауап және көрнекілік әдістері арқылы сабақтың тақырыптарын пысықтау.

Күні:
Тақырыбы: «Ағайынбыз бәріміз».
Мақсаты: Достық, ынтымақ сөдерінің маңыздылығын түсіндіру. Сыйластық, татулық туралы түсініктерін кеңейту.
Сөздік жұмысы: достық, ынтымақ, татулық.
Оқу іс-әрекетінің көрнекіліктері: Халықтар достығы бейнеленген суреттер. Үнтаспа.
Әдіс-тәсілдер: сұрақ-жауап, әңгімелеу, түсіндіру
Шаттық шеңбер.
Туыспыз біз бәріміз,
Бір Отанды сүйеміз.
Бақытты елде туған соң,
Бақытты өмір сүреміз!
Тәрбиеші балаларға сұрақ қояды:
-Ағайынбыз бәріміз деген сөз нені білдіреді?
-Ынтымақ деген сөзді қалай түсінесің?
Дәптермен жұмыс. Ә. Дүйсенбиевтің «Ағайынбыз бәріміз» өлеңін жаттау.
Ортақ болсын асқар тау,
Жеміс толы бақша-бау.
Болсын жер мен су ортақ,
Болсын кең де, көл де ортақ.
Ақпыз, қара, сарымыз,
Ағайынбыз бәріміз.
Д/О. «Досыңды тап»
Сергіту сәті.
Дөңгелене тұрамыз,
Керегені құрамыз.
Уықтар боп иіліп,
Шаңыраққа киіліп,
Достық үйін құрамыз.
Қорытынды:
- Біз қай мемлекетте өмір сүреміз?

Біздің мемлекетте қандай ұлт өкілдері бар?
Сұрақ – жауап және көрнекілік әдістері арқылы сабақтың тақырыптарын пысықтау.

Білуі: өзіміздің Қазақстан мемлекетіміздің басқа ұлт өкілдеріне деген сыйластығын білу.
Үйренуі: достарымен татулықта қарым-қатынаста болу.

Күні:
Тақырыбы: «Біз мектепке барамыз»
Мақсаты:
1.Мектеп, мектепке қажетті құралдаы туралы түсінік беру.
2.Сурет бойынша сұрақтарға толық жауап беруге үйрету.Сөйлем, әңгіме құрастыра білуге дағдыландыру.
3.Білімпаз болуға тәрбиелеу.
Сөздік жұмыс:мектеп, сызғыш,қоңырау.
Көрнекіліктері: «Біз мектепке барамыз» атты сюжетті сурет, оқу құралдары.
Оқу іс-әрекетінің барысы:
1. Кіріспе әңгіме.
Балалар, сендерге мектепке баратын уақыт та таяп қалды. Мектепке барғыларың келе ме
Мектепте оқитын балаларды кім деп атайды?
- Мектепке қажетті құралдарды атаңдар. Мына суретке ат қойыңдар. Балалар мектепке не үшін барады?
-Балалар қалай киінгенЮ Қолдарында не ұстаған?
-Жылдың қай мезгілінде оқиды?
-Балаларды мектепке кім қарсы алады?
1. Негізгі бөлім.
а)Дәптердегі сурет бойынша әңгіме құрастырту.
ә)Оқу құралдарының жеке аттарын атату. Мысалы:оқулық, сызғыш, қалам, қарындаш,т.б. Бұлардың бәрін оқу құралдары деп атайды.
б) Сергіту сәтін өткізу.
Орнымыздан тұрайық,
(Аяқтың ұшымен тұру).
Сағаттың жүрісін көрсетейік.
(Сағаттың жүрісін жасау:«тик-так, тиктак»деп, қолдарын сағаттың тіліндей айналдыру).
Тыныс аламыз.
(Ауызбен дем алып, демді мұрын арқылы шығару).
в)Сабақ, үзіліс,қоңырау сөздерін қатыстырып, сөйлемдер,әңгіме құрастырту.
Мысалы:
Сабақ басталды.Үзіліс болады.Қоңырау соғылады.
г) Жұмбақ шешу.
Қабат-қабат қаттама, ақылың болса аттама.(Кітап)Дәптердегі сызба бойынша сөйлем құрату, өрнектің мәнін тапқыздыру.

«Ұйқасын тап» дидактикалық ойыны.Педагог дауыстап оқиды, балалар қажетті ұйқас сөзді(қалам)тауып айтады.Жаңылтпашты жатқа айтқызу: Айша жазу жазды,

Қайша сызу сызды.

Қайша жазу жаза ала ма?

Айша сызу сыза ала ма?

Педагог дауыстап оқиды.

Балаларға бірнеше рет хормен және жеке-жеке қайталаттырады.

3.Оқу іс-әрекетін қорытындылау.

а)Кітап туралы мәтінді оқу.

Кітап

Кітап – ең жақын дос. Кітап жақсылыққа үйретеді, жамандықтан жирендіреді.Кітаптың бір бетін ашқан сайын сөйлейді. Оның әр беті тұнып тұрған ақыл. Кітапты оқығанда сен бүкіл дүниені ұмытып кетесің. Кітаптан естімегенді білесің, көрмегенді көресің, күлесің, жылайсың,қуанасың.Кітап – ақылшы, серік дос.

Кітапты оқып,біліп қана қоймай, басқаға да сол кітаптың жақсылығын үйрете білесің, шын достықты өтегенің. Кітап – адамзаттың асыл қазынасы, сарқылмас білім бұлағы.

(«Балдырған» журналынан)

ә) Оқу іс-әрекетінің сұрақ-жауап әдісі арқылы пысықталады.

Қорытынды: Сұрақ – жауап және көрнекілік әдістері арқылы сабақтың тақырыптарын пысықтау.

Білуі: өзіміздің Қазақстан мемлекетіміздің басқа ұлт өкілдеріне деген сыйластығын білу.

Үйренуі: достарымен татулықта қарым-қатынаста болу

Күні:

Тақырыбы: **«**Қайтып келер жаз»
Мақсаты:
1. Балаларға жайқалған жаз мезгілінің ерекшелігі туралы түсіндіру.
2. Берілген сұраққа толық жауап беруге, грамматикалық тұлғада жүйел» сөйлеугн үйрету.
3. Табиғатты сүюге баулу.
Көрнекіліктері: жаз мезгілі бейнеленген сурет.
Оқу іс-әрекетінің барысы:
1.Кіріспе бөлім:
а) Жаз мезгілі туралы әңгіме төмендегі ретпен жүргізіледі:
Жаз мезгілінің ерекшелігі;
Жаз айлары;
Ойналатын ойындар;
Жаздағы мереке.
2.Негізгі бөлім:
а) Гүл алаңына сырттай саяхатқа шығу, тапсырм аларды орындату. Гүл алаңы бейнелеген сурет ілінеді. Педагог суреттің бірнеше жеріне ілінген тапсырмалар жазылған қағазды алып, оны балаларға оқып береді.
1- тапсырма. Қазір қай мезгіл?
2-тапсырма. Гүл алаңында өсіп тұрған гүлдердің аттарын ата. Сол сөздерді қатыстырып, сөйлем құрастыр.
3-тапсырма. Арық сөзін қатыстырып, сөйлем құрау
4-тапсырма. Гүлдерді қалай күтеді?
Әр тапсырманы орындату арқылы «Гүл алаңы» деген әңгіме құрастырады.
Үлгі:
Жаз.Балалар гүл алаңына келді.Гүл алаңында түймедағы,раушан гүлі өсіп тұр.Арықтан сылдырлап су ағып жатыр.Құстар сайрайды.Балалар гүлдерге су сепкішпен су құяды.Арам шөптерін жұлады.
ә) Дәптердегі сурет бойынша « Жазғы демалыс» тақырыбында әңгіме құрастыру.
б) Сөздік жұмысын жүргізу.
Шалғын – қалың өскен көгорай,шөп.
Шалғын сөзін қатыстырып, сөйлем құрату.
в)Жаз мезгілінде пісетін жеміс-жидектер,көкөністер туралы тақпақ-өлеңдер оқыту.
г)Жаңылтпашты жатқа айтқызу.

Келді жаз,
Жазға бала мәз.
Көлде жаз,
Көл жағасы саз.

3. Оқу іс-әрекетін қорвытындылау.

а) « Жаз қызықтары» дидактикалық ойыны. Шарты: балаларды бірнеше топқа бөліп, әр топқа тапсырма беріледі.
1-топ жаз мезгілінің ерекшелігін әңгімелейді.
2-топ жаз мезгілінде демалыс туралы әңгімелейді.
ә) Педагог балалардың жауаптарын қорытындылап, сабақты аяқтайды.
Қорытынды: Сұрақ – жауап және көрнекілік әдістері арқылы сабақтың тақырыптарын пысықтау.
Білуі: өзіміздің Қазақстан мемлекетіміздің басқа ұлт өкілдеріне деген сыйластығын білу.
Үйренуі: достарымен татулықта қарым-қатынаста болу

Күні:
Тақырыбы: «Шаттық шақ»

Мақсаты: Өз ойларын еркін жеткәзе білуге баулу,тақпақ, өлеңдерді мәнерлеп оқыту арқылы есте сақтау қабілеттерін дамыту.

Кішіге қамқор болуға тәрбиелеу.

Көрнекілік: ойыншықтар,шар,жалауша,суреттер.

Алдын ала орындалатын жұмыс: «Әлем балалар көзімен» атты көрме ұйымдастырылып, оған балалардың суреттері қойылады.

Оқу іс-әрекетінің барысы:

Кел, балалар Ойын ойнайық!

Бақшамызда балаларды қорғау күнін   Бірге тойлайық! Кел, балалар.   Ән де салайық.

Балаларды қорғау күнін   Қуанышпен қарсы алайық!

-Мерекені ән шашудан бастаймы-Балалардың бақшасында бүгін той –

Балаларды қорғауғ күні біліп қой!

Тақпақ айтып,кезектесіп, бір-бірлеп,

Кел, қосылып ән шырқайық, би билеп.

Алақай- ау, алақай!

Ән шырқайық, балақай!

Қызарғанша алақан,

Қол соғайық, балақан!

Талшыбықтай бұралған,

Қазағымның қыздары-ай.

Сүйсіндірген биімен,

Өнерлі ғой қыздар-ай.

Қыздар билейді

-Сахнада қалықтасын ән қанаты. Дүр сілкінтіп үлкен-кіші жамағатты.

Ортаға тағы бір рет шақырамыз, Әнші бала Құмарбекті.

«Мерекеңмен!әні орындалады.

- Ойын, күлкі, той-думан,

Әсем ән мен сәнді би.

Асығыңдар алыңдар,

Бәрі бізден табылар,-

Деп, өнерлі жігіттерімізді ортаға шақырайық.

Балалар, бүгінгі күн қандай керемет.Барлықтарыңның көңілдерің көтеріліп қуанышкп кенелдіңдер.Әрқашан жүздерің жарқын болсын!

Барлығы қосылып, «Бақытымсың балдырғаным» әнін орындайды.

Қорытынды: Сұрақ – жауап және көрнекілік әдістері арқылы сабақтың тақырыптарын пысықтау.

Білуі: өзіміздің Қазақстан мемлекетіміздің басқа ұлт өкілдеріне деген сыйластығын білу.

Үйренуі: достарымен татулықта қарым-қатынаста болу

Күні:
Тақырыбы: «Сәруар (ертегі)»
Мақсаты: Ертегіні оқып бере отырып, балаларды батылдыққа, адалдыққа, мейірмділікке тәрбиелеу.
Әдіс-тәсілдер: Сұрақ-жауап, әңгімелеу, көрсету.
Сөздік жұмысы: ғарыш.

Көрнекіліктері: суреттер.
Оқу іс-әрекетінің барысы:
Ұйымдастыру кезеңі: Балалар шаттық шеңберінде тұрады. Бір-біріне қарап төмендегі өлеңді айтады:
Біз қандаймыз, қандаймыз,
Шұғылалы таңдаймыз.
Жарқыраған күндейміз,
Ренжісуді білмейміз!
Айға ұшқыларың келе ме?Айға ұшу үшін қандай болуымыз керек?
Айға немен ұшады?
Балалар өз ойларын айтады.
Тыныштық сәті: Көзімізді жұмып, көз алдымызға аспан әлемін елестетеміз. Аспан әлемі не деген әдемі! Жұлдыздар жымыңдайды. Терең тыныс алып, көзімізді ашамыз. Көңіл күйлерің қалай болды?С.Оспановтың «Сәруар» ертегісімен таныстыру.
- Сәруар қайда ұшпақ болды?
- Не үшін Аюға барды?
- Аю келісті ме?
- Қасқыр келісті ме?
- Түлкі келісті ме?
- Қоян неге қорықты?
- Айға ұшу үшін күшік пен мысық неге келісті?
- Сәруардың нағыз достарын ата.

Сергіту сәті:
Достар бірге жүреміз,
Бірге ойнаймыз, күлеміз.
Бірге балық аулаумыз,
Міне, біздер қандаймыз.
Әрқашанда тілектес,
Досыңа көмектес. (Қимылмен көрсетеді)
Дидактикалық ойын: «Менің досым».
Ойын шарты: Балалар бір-біріне гүл ұсына отырып, өз достарының бойындағы жақсы қасиеттерін айтады.
- Әлішер, сен ақылды баласың.
- Жансая, сен әдемі қызсың.

Қорытынды:
- Айға ұшу сендерге ұнар ма еді?
- Айға ұшу үшін қандай болу керек?
- Айға ұшқанда қасыңа кімдерді алар едің?

Күні:
Тақырыбы: «Ерлік көрсеткен аталармыз»
Мақсаты: Балалардың «жеңіс күні», «бейбітшілік» туралы түсініктерін бекіту. Патриоттық сезімге, ынтымақтастыққа, достыққа тәрбиелеу. Соғысқа қатысқан ардагерлерге құрмет көрсету.
Әдіс-тәсілдер: Сұрақ-жауап, әңгімелеу, көрсету.
Сөздік жұмысы: отшашу, соғыс ардагері.
Көрнекіліктері: Соғысқа қатысқан ардагерлер суреттері. Мәңгілік алау, оның қасында күзетте тұрған балалар. Жеңіс мерекесінің суреті.

Ұйымдастыру кезеңі: Балалар шеңберге тұрып, бір-біріне жылы лебіздерін білдіреді.
Аспанымыз ашық болсын!
Еліміз тыныш болсын!
Бейбітшілік болсын!
Педагог: 9 мамыр – жеңіс күні! Ұлы Отан соғысында ерлік көрсеткен батыр ағаларымыз бен апаларымыз бар. Оларды атап айтсақ: Бауыржан Момышұлы, Талғат Бигелдинов, Қасым Қайсенов, Мәншүк Мәметова, Әлия Молдағұлова, т.б.
Еліміз өз батырларын ешқашанда ұмытпайды. Батырлар ескерткішіне гүл шоғын қоямыз!
Еске алу: 1 минуттық үнсіздік.
Қайрат Жұмағалиевтің «Жеңіс күні» өлеңін жаттау.
Ойлап тұрдым көп,
Сауал бердім білгім кеп:
Қуанышты мереке –
Жеңіс күні қай күн? – деп.
Бейбіт күннің бәрі де –
Жеңіс күні, шырағым!
Д.о «Сөз ойла, тез ойла».
Ойын шарты: Бастаушы бір сөзі айтады, балалар жалғасын тез ойлап табуы керек.
Мен әншімін... (ән айтамын)
Мен дәрігермін ... (адамдарды емдеймін)
Мен ғарышкермін ... (ғарышқа ұшамын)
Ойын осылай жалғаса береді.
Сергіту сәті:
Қиынсынып қашпаймыз,
Шынығамыз жастай біз.
Көңілді әуен сазымен
Жаттығуды бастаймыз.
Иілеміз оңға бір,
Иілеміз солға бір,
Қолды жоғары көтеріп,
Қолды төмен түсіріп,
Терең тыныс аламыз. (Қимылмен көрсетеді)
Қорытынды:

- «Жеңіс күні» деп неліктен айтамыз?
- «Бейбітшілік» деген сөзді қалай түсінесің?
- Соғысқа қатысқан ардагерлерге қандай көмек көрсету керек?
- Соғысқа қатысқан батырларды ата.

Күні:
Тақырыбы: «Оқу құралдар хикаясы»
Мақсаты:Балалардың білімге деген қызығушылығын арттыру. Оқу құралдары туралы түсінік беру. Оқу құралдарын күтіп, таза, ұқыпты ұстауға тәрбиелеу.
Сөздік жұмысы: қаламсауыт.
Көрнекіліктері: оқу құралдарының суреттері
Әдіс-тәсілдер: сұрақ-жауап, әңгімелеу, көрсету.
1. Шаттық шеңбер
2. Педагог жұмбақ жасырады:
Білімнен мол сый-асы,
Балғындардың ұясы.
Ұшымен қазық торкөзді жазық,
Үстіне өттім асыл сөз жазып.

Қыркүйек айында балалар мектепке барады. Сабақ оқиды. Ол үшін кітап-дәптерлер, қалам-қарындаштар сатып алады.
3. Дәптермен жұмыс.
А. Хамзаұлының «Оқу құралдары хикаясы» ертегісімен таныстыру, әңгімелету.
- Жанатбек биыл қайда барады?
- Анасы ұлына қандай оқу құралдарын сатып әперді?
- Жанатбек дәптерді қалай былғады?
- Сендер қалай ойлайсыңдар, Жанатбектің жасаған қылығы дұрыс па?
4. Сергіту сәті.
5. Д/О. «Қай зат артық?»
Ойынның шарты: Үстел үстіне оқу құралдары мен ойыншықтар араластырылып қойылады. Сөмкеге оқу құралдарын жинап, артық заттардың атын атау керек.
6. Тыныштық сәті.
7. Жұмбақтың шешуін тап.
Алты қырлы, алты сырлы.
Жазу жазып жалықпаған, жаза-жаза арықтаған.
Қорытынды: Сұрақ-жауап және көрнекілік әдістері арқылы сабақтың тақырыптарын пысықтау.
Білуі: оқу құралдар түрлерін білу.
Үйренуі:оқу құралдарын таза, ұқыпты ұстай білуге үйрену.

Күні:
Тақырыбы: «Алма»
Мақсаты: Балаларды бірін –бірі сыйлауға , өзара тату болуға,қолында бар нәрсені бөлісіп жеуге, әділдәкке баулу. Жемістерді күтіп-баптауға , қамқор болуға тәрбиелеу.
Сөздік жұмысы: Жабайы.
Көрнекіліктері: Алма ағашының сүреті, қоянның, қарғаның кірпінің сүреті.
Әдіс -тәсілдер: сұрақ-жауап, әңгәмелеу, түсіндіру
1.Балалар қане бәріміз шаттық шеңберін құрамыз. Бір бірімізге алма беріп, жылы лебіздеріміз білдіреміз.
2.Педагог:
-Қазір жылдың қай мезгілі?
-Күз мезгілі неше айдан тұрады?
-Күз айында қандай жемістер піседі?
3.Дәптермен жұмыс:

«Алма» ертегісін балаларға оқып әңгімелеп беру.
-Жылдың кай мезгілі еді?
-Жабайы алма қайда қалды?
-Алманы кім көрді?
-Қоян қарғаға не деді?
-Үшеуі қайда кетті?
-Аю не деп айтты?
-Қандай мақал айтты?
«береке басы бірлікте»
4. Сергіту сәті.
5. Д.О. «Дәмін тап»
Ойынның шарты: педагог жемістерді кесіп үстел үстіне қояды. Балалар көздерән жұмып кезекпен ортаға шығып, жемістердің дәмін татып, қандай жеміс екенін табу керек.
6. Тыныштық сәті.
Корытынды:
Сұрақ-жауап және көрнекілік әдістері арқылы сабақтың тақырыптарын пысықтау.
Білуі: Алма жайлы түсінік білу.

Күні:
Тақырыбы: «Ормандағы шырша тойы»
Мақсаты: Қыс туралы білімін бекіту. Ормандағы аң – құстарға қамқорлық жасауға тәрбиелеу.
Сөздік жұмысы: безендіру.
Көрнекіліктері: балалардың шырша безендіріп жатқан суреттері. Сәбіз жеген қоян суреті.
Әдіс-тәсілдер: сұрақ-жауап, әңгімелеу, тыңдау.
- Сәлеметсіңдер ме, балалар! Мен сендерді көргеніме қуаныштымын, бәріміз қол ұстасып, дөңгелене тұрайық.
Тәрбиеші балаларға сұрақ қояды:
- Қазір жылдың қай мезгілі?
- Қыс неше айдан тұрады?
Педагог балалармен жаңа жыл мерекесі туралы әңгімелеседі. Мереке туралы балалар өз ойларын айтады.

1. Тыныштық сәті. Балалар көздерін жұмып, терең тыныс алады. Көз алдарына Жаңа жыл мерекесін, шыршаны елестетеді. Шыршаға алуан түрлі ойыншықтар іліп жатыр. Көздерін ашады.
2. Сергіту сәтін өткізу.
Тербеледі шыршалар,
Алдымнан жел еседі.
Кіп-кішкентай шыршалар
Үп-үлкен болып өседі.
3. Д/О. «Шыршаны құрастыр». Ойын шарты: Балалар екі топқа бөлініп, бірнеше қиып дайындалған шыршаны алып, тез арада құрастыру керек. Тез аяқтаған топ жеңіске жетеді.
Қорытынды:
- Жаңа жыл мерекесі сендерге несімен ұнайды?
- Шыршана қалай безендірер едіңдер?
Қандай ойыншықтар ілесіңдер?
Қорытынды:
Сұрақ-жауап және көрнекілік әдістері арқылы сабақтың тақырыптарын пысықтау.
Білуі: қыс мезгіліндегі мерекелер .
Үйренуі: өз ойларын толық әрі тиянақты етіп жеткізу.

Күні:
Тақырыбы: «Алтын бала»
Мақсаты: Балаларды өздеріне тапсырылған істі тиянақты орындауға, отбасында достарының отбасында жауапкершілікті болуға, үлкенді сыйлауға, кішіге қамқор болуға тәрбиелеу.
Сөздік жұмыс: алтын
Көрнекіліктері: Ананың суреті баланың атамен-әжеге көмектескен суреті.
Әдіс- тәсілдер: Сұрақ-жауап, түсіндіру, әңгімелеу
1.Шаттық шеңбері.
2. Педагог балаларға сұрақ қояды.
-Аналарың сендерді нан әкелуге жұмсаса, барасыңдар ма?
-Аналарыңа үй жұмыстарына көмектесесіңдер ма?
Балалар бүгін біз С.Тұрдалиевтың «Алтын бала» әңгімесімен танысамыз.
-Анасы Заукенді қайда жұмсады?
-Заукен кімді кездестірді?
-Атайдың қандай затын жөндеп берді?
-Анасы қайда келді?

-Әжей Заукен тұралы не айтты?
-Анасы неге қуанды?
-Баласы анасына нені берді?
Д/О. «Сөйлемді жалғастыр»
Ойын шарты: Бастаушы
Берілген суреттерге қарап, сөйлем бастайды, келесі бала аяқтайды.
-Мен анама...
-Менініме...
Ребусты шеш
Қорытынды
Сұрақ-жауап және көрнекілік әдістері арқылы сабақтың көрнекіліктерін пысықтау.

Түсінік хат

Қазіргі таңда мектепке дейінгі сәбилік жаста ерекше назар аударатын тәрбие түрі-сезім тәрбиесі. Сезім тәрбиесі алдымен қоршаған ортадағы болымысты қабылдау мен түйсікке негізделеді. Ең алдымен таным көзі-сезім арқылы қабылдауы,бала өз тәжірибесінен бақылап, көріп тануынан тұрады. Сезіну процессі кезінде бала бір нәрсені немесе заттың қасиетін, құрылымын таниды.

Баланың логикалық ойлау түсінігі ең алдымен , оның сезінуімен байланысты. Баланың математикалық түсініктерді дұрыс меңгеруі, баланың дамуы, жас ерекшеліктеріне байланысты болып табылады.

Сезімдік тәрбиемен басталып, математикамен жалғасатын бұл ұйымдастырылған оқу іс-әрекеті, математикалық қарапайым ұғымдарды қалыптастырудың алғашқы баспалдағы деп ойлаймын. ІІ кішкентайлар тобында сезімдік және құрастыру жұмыстарын орындау барысында баланың

математикалық қарапайым ұғымдар жөніндегі түсініктері қалыптасады.Мектеп жасына дейінгі балалардың сезімдік эталондарды игеруі балабақшада тәрбиелеу мен білім бағдарламасында көрсетілген геометриялық пішіндермен, түстер мен танысудан басталады. Мұндай танысу негізінен көпшілік қабылдаған үлгілерден басталады да, тиімді іс –әрекеттердің көптеген түрлерін меңгеру үрдісінде өтеді. Тәрбиеші ақыл-ой, сезім тәрбиесінің міндеттерін ойын формасында қойып, оны ойынмен байланыстырады.

Дәстүрден тыс әдіс арқылы сурет салу, мүсіндеу, қол еңбегі бүлдіршіндердің ең сүйіктіісі де болады. Өйткені, бояу әлеміне ену, оны қолмен ұстап, сезіну арқылы салынған дүние – балалардың танымдық деңгейін ғана емес, сонымен бірге қоршаған ортаға деген қызығушылығын да арттырады. Сондықтан болар, дәстүрден тыс әдіс арқылы бейнелеу:

-баланың психикасына (эмоционалдық жағдайына);
-логикалық ойлау қабілетіне;
-саусақ моторикасының дамуына;
-қағаз бетіне бағдарлай білуді;
-көзбен көріп, мөлшерлей білуді;
-эстетикалық талғамының қалыптасуына зор ықпал етеді.

Кіріспе

Жалпы, мектепке дейінгі мекемелердегі бейнелеу өнерінің, мүсіндеудің, табиғи материалдармен жұмыс жасаудың шығармашылық қабілеттерін шыңдауда балалар үшін маңызы зор. Өз түсінгенін бұқпасыз, боямасыз жеткізетін жеткіншектің бояу арқылы бағдарлауында тәрбиешінің орны ерекше. Сондықтан да, өзімнің шығармашылық жұмысымның арқауы ретінде осы дәстүрден тыс әдіс арқылы сурет салуды, мүсіндеуді, қол еңбегін алуды жөн көрдік. Аптасына бір рет өткізілетін бұл іс-әрекеттер балалардың қиялын, ой-өрісін дамытады, щығармашылыққа жетелейді.
Шығармашылық жұмысымның өзектілігіне келер болсақ: Бала қиялына ерік беру арқылы оның ішкі сезімін, жан дүниесін бағдарлау, нәтижеге жетер жолдағы тиянақтылық пен іскерлік дағдысын дамыту.
Ерте кезде-ақ философтар шығармашылық феноменды аңғаруға және адам дамуына ықпалы қаншалықты екенін анықтауға ұмтылды (Платон, Аристотель, Ф. Аквинский, И.Кант). Орыс философиясында шығармашылық зор түсініктердің бірі екендігін мойындайды (В.С.Соловьев, В.Н.Лосский, И.А.Беряев).

Бейнелеу өнері шығармаларын жақсы дәрежеді қабылдау үшін, бала өнердің өзінің бейнелеу тілін түсінетін дамыған қабілет болу қажет. Өнер қабылдау балада арнайы үйренуді қажет етеді.

«Сиқырлы суретші» үйірмесі балаларды дәстүрден тыс әдіс арқылы сурет салуға, мүсіндеуге, жапсыруға, табиғи материалдарды қолданып өз шығармашылық қабілеттерін дамытып, жасаған жұмыстары туралы әңгімелей білуге үйретеді.

Мақсаты: Мектеп жасына дейінгі балалардың шығармашылық ойлау қабілетін, мәдениетін дамыту. Шығармашылық іскерліктері мен эстетикалық талғамын қалыптастыру.

Міндеттері:

Балалардың шығармашылық қабілеттерін шыңдап, бір затты әр қырынан көре білулеріне, жасаған жұмыстарын талдауға, өз ойларын жеткізе білулеріне машықтандыру;

Бейнелеу өнеріне қажетті негізгі техникалық дағдыларды меңгерту.

Саусақ моторикасының дамуына, эстетикалық талғамының қалыптасуына ықпал ету;

Сурет өнеріне деген қызығушылықтарын арттыру;

Бастаған істі аяғына жеткізуге, шыдамдылыққа, ұқыптылыққа тәрбиелей отырып, рухани – адамгершілік қасиетін дамыған жеке тұлғаны қалыптастыру.

«Сиқырлы суретші» вариативтік компонентінің күнтізбелік жоспары

№	Тақырыбы	Мақсаты	Сағат саны	Күні
1	**«Алтын күз»**	Балалардың күзгі табиғат құбылыстары ерекшеліктерін әсерлі қабылдай білуін қалыптастыру. Күздің бейнесін сюжетті сурет салу барысында жапырақтарды әр жеріне қылқаламның ұшын басып жағу тәсілімен салуды үйрету. Табиғат әсемдігін сезіну арқылы эстетикалық тәрбие беру.	**1**	
2	**«Түрлі түсті таспалар»**	Балалардың бояумен сурет салуға қызығушылықтарын арттыру. Жуан таяқшаға оралған губкамен оң қолдарына ұстап түзу сызықтар сызуды, екі үш түсті бояуменсызуға үйрету. Жолақ жолдарға біркелкі бояуды жағу тәсілін үйрету. Тазалыққа, ұқыптылыққа тәрбиелеу.	**1**	
3	**«Түлі түсті орамал»**	Балаларға түрлі түсті бояулармен жұмыс жасатып, түстерді ажырата білуге, орамаладарды бастапқы қалпынан аяғына дейін бояуға үйрету.	**1**	

4	**« Бұлт күнді жапты»**	Балаларды шаршы пішінді орамалға өрнектер салуға жаттықтыру. Өздері салған өрнектерді дамуына мүмкіндік туғызу. Бояудың түсін таңдай білуге, көркемдік талғампаздыққа тәрбиелеу.	**1**	
5	**« Кілемше»**	Балаларды тұрмыстық заттардың әдемілігін байқай білуге үйрету. Кілеммен таныстыруды жалғастыру, кілемді түзу және ирек сызықтармен әшекелей білуге үйрету, сурет салуға дағдыландыру. Әсемділікті сезінуге, көркемдік талғампаздыққа тәрбиелеу.	**1**	
6	**«Кесені әшекелейміз»**	Балалардың қазақтың ою – өрнектері туралы түсініктерін қалыптастыру. Кесені әшекейлегенде «тұмарша», «ерексу» ою-өрнек элементтерін пайдаланып салуды үйрету. Шығармашылық қабілеттерін дамыту. Тазалыққа, салт – дәстүрді құрметтеуге тәрбиелеу.	**1**	
7	**«Сүлгіні әшекейлеу»**	Сәндік қолданбалы өнермен таныстыруды жалғастыру, тік төртбұрышты пішіннің ортасына «тұмарша» оюын дұрыс орналастыра білуге үйрету, сүлгінің шетіне шашақтарды түзу сызықпен сызуға жаттықтыру. Эстетикалық тәрбие беру.	**1**	
8	**«Тікенекті кірпі»**	Балалардың тікенекті кірпі туралы түсініктерін жетілдіру. Қысқа түзу сызықтырды сызу арқылы кірпінің суретін салуға жаттықтыру. Жануарларға, аңдарға қамқорлық жасай білуге тәрбиелеу.	**1**	
9	**«Тәрелкені әшекейлеу»**	Балаларды шеңберге өрнек сала білуге үйрету, бояу реңктерін таңдауға және үлгіге қарай отырып оны сақтауға дағдыландыру, жқмыс кезінде сызбаны пайдалану, әсемдікті сезіне білу арқылы эстетикалық тәрбие беру.	**1**	
10	**«Сүйікті ойыншықтар (мұнара, көлік)**	Балалардың ойыншықтар жайлы түсініктерін кеңейту. Өз ойыншықтарын сипаттап әңгімелету арқылы сөздік қорын молайту. Сүйікті ойыншықтарының суретін салуға жаттықтыру. Сурет салу дағдыларын қалыптастыру, Ойыншықтарына	**1**	
11	**«Құстар»**	Құстар туралы түсініктерін кеңейту. Құстардың үнін, қимыл – қозғалысын бейненлеп, дене бөліктерін ажырата білуге	**1**	

		үйрету. Құстардың бейнесін сала білуге үйрету, сурет салуға деген қызығушылықтарын арттыру. Құстарға қамқорлық жасап		
12	**«Жапалақтап алғашқы қар жауып тұр»**	Балалардың алғашқы табиғи құбылыстарға қуана біуіне ықпал ету, қоршаған ортаға – үйлерге, заттарға, ағашқа, жерге қарай қардың қалай әдемі болып жауатындығын бақылату. Көк түс пен ақ түстің бір – бірімен үйлесімділігіне көңіл бөлуді үйрету. Таяқшаларды пайдаланып тіс пастасымен қар салуды үйрету. Табиғатқа деген сүйіспеншілік сезімін тәрбиелеу.	**1**	
13	**«Қыстағы шуақты күн.»**	балалар бойында байқағыштық, қысқы табиғат құбылыстары ерекшелігін сезіне білушілік, қоршаған ортаға деген сүйіспеншілік қасиеттерін тәрбиелеу.	1	
14	**«Түзу жолда, мен жүремін тура»**	Балалардың бояумен сурет салуға қызығушылықтарын арттыру. Қылқаламды оң қолдарына ұстап, сурет салуға жаттықтыру, саусақтың ұсақ бұлшық еттерін дамыту. Жолақ «жолдарға» бояуды біркелкі жаға білуге дағдыландыру, қағаз бетінде кеңістікті бағдарлауға үйрету. Ұқыптылыққа тәрбиелеу.	**1**	
15	**«Мерекелік отшашу»**	Мерекенің өзіне тән ерекшеліктерін беру,отшашуды әртүрлі реңктермен бейнелеу,Бала қиялын дамыту ,әдемілікке ,әсемдікке тәрбиелеу.	**1**	
16	**«Аққала»**	Балалардың қыс мезгілі және қысқы ойындар туралы түсініктерін кеңейту, Аққаланың бейнесін үзік сызықтарды бір – бірімен қосу арқылы салуды үйрету, сурет салуға деген қызығушылықтарын арттыру. Эстетикалық талғамын дамыту.	**1**	
17	**«Қысқы шыршалар»**	Балалардың сурет салу іскерлік дағдыларын жетілдіру, тіс пастасымен жұмыс істеуге жаттықтыру. Табиғатты сүйе білуге, аялауға, қорғай білуге,ұқыптылыққа, әдемілікке тәрбиелеу	**1**	
18	**«Сиқырлы таяқшалар»**	Балаларды қағаз түрлерімен және түрлі түсті қарындаштармен таныстыруды жалғастыру. Сурет салуға қызығушылықтарын арттыру, қарындашты	**1**	

		оң қолмен ұстауға үйретіп жаттықтыру. Шығармашылық қабілеттерін дамыту, дөңгелек, таяқшаларды салуға үйрету. Ұқыптылық пен тазалыққа тәрбиелеу.		
19	**«Қар кесегі»**	Балаларға қыстағы аяздың өнермен таныстыруды.Қарды орналастыра білу,түсті сезіне білуге баулу.	**1**	
20	**«Атама арналған тымақ»**	Балаларға киім туралы түсінік бере отырып,тымақпен таныстыру, шығармашылық қабілеттерін дамыту.		
21	**«Әдемі көйлек»**	Көйлек үлгісін әшекейлеуге үйрету. Саусақпен немесе мөртаңбалармен, қылқаламмен сурет салудағдыларын қалыптастыру. Эстетикалық талғамын арттыру, әдемілікке тәрбиелеу.	**1**	
22	**«Саты»**	Балаларға жануарлардың бейнесіне лайқты дауыс ырғағына қарай баспалдаққа орналастыруды түсіндіру. Керіктің мойынының ұзындығына қарай түрлі бағыттарға сызықтар жүргізіп, оларды қиыстырып, саты салуға үйрету. Музыканы көғіл күйлеріне қарай қабылдау сезімдерін дамыту. Жануарларға деген сүйіспеншілікке, қамқорлық жасай білуге тәрбиелеу.	**1**	
23	**«Қуыршақтың мойынорағышы»**	Балалардың мойынорағыш туралы түсініктерін қалыптастыру. Мойынорағыштың суретін салуда сызықтарды дұрыс сызу және ұқыпты бояй білуге үйрету. Ұқыптылыққа, әдемілікке тәрбиелеу.	**1**	
24	**Ұзын құлақ сұр қоян**	Бірнеше бөліктерден тұратын пішіндерді үлестіре біуге жаттықтыру	**1**	
25	**«Анама арналған моншақтар »**	Балаларға дөңгелек болып сызылған жіпке гуашь бояуымен бірдей көлемде дөңлелек моншақтардың суретін салуды үйрету. Моншақтың сәндік бұйым екендігін түсіндіру арқылы эстетикалық талғамын дамыту. Көркемдік талғампаздыққа тәрбиелеу.	**1**	
26	**«Кесені әшекелейміз»**	Балалардың қазақтың ою – өрнектері туралы түсініктерін қалыптастыру. Кесені әшекейлегенде «тұмарша», «ерексу» ою-өрнек элементтерін пайдаланып салуды	**1**	

		үйрету. Шығармашылық қабілеттерін дамыту. Тазалыққа, салт – дәстүрді құрметтеуге тәрбиелеу.		
27	**« Алжапқышты әшекейлейміз (киімнің жиегіне ұлттық ою – өрнек.)»**	Балалардың алжапқыш туралы түсініктерін жетілдіру. Алжапқышты ұлттық ою – өрнектермен әшекейлеуді үйрету.Іскерлік дағдыларды қалыптастыру, алжапқышты әдемілеп әшекейлеу арқылы эстетикалық талғамын дамыту.	**1**	
28	**«8 Наурыз мерекесімен құттықтау ашықхаты.»**	анаға арнап ашық хат жасай білуге үйрету, балаларды өз аналарын және барлың басқа да аналардықұрметтеуге, қыз балаларды сыйлауға, мейірімділік пен сүйіспеншілікке тәрбиелеу.	**1**	
29	**«Күн жарқырап, шөп өсті»**	Балаларды боямен сурет салуға қызығушылықтарын арттыру. Дөңгелек затты түрлі бағыттағы түзу сызықтармен үйлестіріп салу біліктілерін бекітк. Ұқыптылыққа, әсемділікке тәрбиелеу.	**1**	
30	**«Бақбақ»**	Балалардың көктемгі табиғат ерекшеліктері туралы түсініктерін кеңейту. Балаларға көктемде өсетін бақбақтың бейнесін сауды үйрету. Табиғатты сүйе білуге, жанашырлықпен қаруға тәрбиелеу.	**1**	
31	**« Балапандар көк шалғында»**	Көк шалғындағы балапандар жайлы түсініктерін жетілдіру, сөздік қорларын жетілдіру, қылқыламды пайдаланып, үзік сызықтарды қосу арқылы сурет салуға қызығушылықтарын арттыру, эстетикалық талғамын дамыту.	**1**	
32	**«Машина»**	Көлік жайлы түсініктерін кеңейту. Айнала қоршаған ортадан көргендерін, алған әсерлерін бейнелеу іс – әрекетінде бере білуге жаттықтыру. Тік төртбұрыш, дөңгелек пішіндерін тұратын заттық сурет салу дағдыларын қалыптастыру, ұқыптылыққа, әдемілікке үйрету.	**1**	
33	**Атама арналған тымақ**	Балаларды ер адамға арналған баскиімнің түрлерімен, олардың ерекшеліктерімен, баскиімнің басқа да киімдерден өзгешелігімен таныстыру, қазақ халқының салт-дәстүрін сыйлап-қадірлеуге	**2**	

		тәрбиелеу.		
34	**«Қуыршаққа арналған сақина»**	Балаларды сақинанаң дөңгелекке ұқсастығын тауып, соны сала білуге жаттықтыру. Сақинаны салуда бояуды сызықтың шеттеріне шығармай бояуды үйрету. Сурет салуға қызығушылықтарын арттыру, ұқыптылыққа тәрбиелеу.	**2**	
	Барлық сағат саны:		**36**	

Күні:
Тақырыбы: «Алтын күз»
Мақсаты: Балалардың күзгі табиғат құбылыстары ерекшеліктерін әсерлі қабылдай білуін қалыптастыру. Күздің бейнесін сюжетті сурет салу барысында жапырақтарды әр жеріне қылқаламның ұшын басып жағу тәсілімен салуды үйрету. Табиғат әсемдігін сезіну арқылы эстетикалық тәрбие беру.

Күз, күз, кел, кел,
Қорықпаймын ешқашан.
Суық, суық, жел, жел,
Далада, далада,
Өте әдемі.
Алтын күз, алтын күз,
Көңілді келді.

Тиын да жақсы бейне таспа бар екен., тиын сол бейнетаспаны бізге көрсетуге келіпті.

- Тыныш отырып көреміз.
- Балалар тиын бізге табиғаттың көрінісін көрсетті. Ормандағы ағаштар және жерге түскен жапырақтарды.
- Жапырақтардың түсі қандай?
- Балалар осы көріністі «Алтын күз» деп атауға болады.
- Енді ормандағы ағаштардың күзгі көрінісін әдемі сурет етіп саламыз.
- Балалар аққағазда

Ағаштың діңі салынған, сол ағашқа сары түсті бояумен жапырақ саламыз. Қылқаламды сары түске батырып жапырақ жасаймыз. Артынан төбешіктерді сары түске батырып жапырақ жасаймыз. Артынан төбешіктерді сары түске бояймыз. Ол үйілген сары жапырақтар.
Сергіту сәті:
Балалар күн шықты!
Балалар күнді бұлт жапты!
Балалар жел соқты!

Қорытынды
Күзгі табиғи ерекшеліктерді.
Ормандағы әр – түрлі ағаштар болатындығын.
Басып, жасау тәсілімен жапырақтарды салуды.

Күні:
Тақырыбы:«Түрлі түсті таспалар»
Мақсаты: Балалардың бояумен сурет салуға қызығушылықтарын арттыру. Жуан таяқшаға оралған губкамен оң қолдарына ұстап түзу сызықтар сызуды, екі үш түсті бояуменсызуға үйрету. Жлақ жолдарға біркелкі бояудыжағу тәсілін үйрету. Тазалыққа, ққыптылыққа тәрбиелеу.
Балалар ортаға шығып шаттық

- Шеңбер құрамыз.
  Қолдарымыздан ұстаймыз да жылы сөздер айтамыз.
  Біз ақылдымыз! Біз доспыз!
  Біз бақытты баламыз! Балалар менде әдемі сандық бар. Сандықтың ішінде не бар екен.
- Балалар сандықтан шыққан мынау не екенін кім біледі?
- Мынау не балалар?
- Иә, дұрыс айтасыңдар балалар, таспалардың түстері әртүрлі екен. Кәне бірге айтайықшы: қызыл, сары, көк, жасыл таспалар бар екен.

- Ал, балалар қоңыр бояудың көмегімен іздің суретін салыңдар.
- Ақ қағаз бетіне қылқаламды бояуға батырып алып, ізді саламыз.

Жарайсыңдар балалар!
Ал енді қолдарыңды сүртіңдер.
Сергіту сәті:
Тербеледі ағаштар,
Алдымыздан жел есіп.
Кіп – кішкентай ағаштар,
Үлкен болып өседі.
Қортынды:
Боядың түрлері, іздердің әртүрлілігі жайында.
Арақашықтықты сақтай отырып бірдей іздер салуды.
Қылқаламның ұшын баса отырып бірдей бояуды дұрыс пайдалануды.

Күні:
Тақырыбы:«Түлі түсті орамал»

Мақсаты: Балаларды шаршы пішінді орамалға өрнектер салуға жаттықтыру. Өздері салған өрнектерді дамуына мүмкіндік туғызу. Бояудың түсін таңдай білуге, көркемдік талғампаздыққа тәрбиелеу.
Балалар менің иығымда жауылып тұрған не? Мен нені
Жамылып тұрмын?
Бұл орамал. Оны орамалды жамылып, оранып жүгендіктен орамал деп атаймыз.
Орамал әдемі ме?

- Орамалдың түсі қызыл шаршы пішінде. Ормалдың шашақтары бар.

Кәне, балалар шашақ, орамал деген сөздерді бірнеше рет қайталайық.

- Балалар сендер осындай әдемі орамалдың суретін салып беріңдерші. Өйткені орамалды біздің аналарымыз, әжелеріміз жақсы көреді. Олар оны сәнді және жылы болуы үшін бастарына салады. Өз аналарыңа не әжелеріңе арнап орамалды безендіреміз.

Кәне, балалар алдыларындағы орамылдың
Суреті салынған, сол орамалдың ортасында дөңгелекті қызыл түспен, ал бұрыштарын сары түспен бояңдар. Артынан шашақтарын жасаңдар.
Сергіту сәті:
Доп –доп добым домалақ,
Қайда кеттің домалап.
Бір, екі деп екі ұрдым,
Шатырға сен секірдің.
Добым, добым домалақ,
Қайда кеттің домалап.
Үстел үстін бүлдірдің,
Тарелкені сындырдың,
Тұрмын сені жазалап.

Қортынды:

орамалдың не үшін қажет екенін.
шаршы пішінді орамалды әшекейлеуді.
бояуды біркелкі тегіс жағуды.

Күні:

Тақырыбы:« Бұлт күнді жапты»

Мақсаты: Балаларды күзгі табиғат құбылыстары ерекшеліктеріне бақылау жасауға үйрету. Күннің бетін аспанда қалқып жүрген бұлттардың қалқалаған суретін дөңгелек және сопақша пішінде сала білуге дағдыландыру. Табиғатты сүюге, қастерлеуге және ұқыптылыққа тәрбиелеу.

Сүр бұлт, түсі суық,
Қаптайды аспан.
Күз келіп дымқыл тұман,
Жерді басқан. Балалар далаға қараңдаршы.

- Далалада күн бұлтты болып тұр. Бұлт күнді жиі жауып тұрады. Өйткені күз мезгілі келді.

Кәне, балалар мына сөздерді айтып тілімізді жаттықтырамыз:сүр бұлт, ақ бұлт,күз. Мына суретке қараңдаршы.

Бұл суретте ауа – райының бұлтты екенін көрсеткен.

Кәне, балалар осы суретке қарап күннің көзін жапқан бұлттың суретін саламыз. Күздігүні аспан түсті болмайды. Сүр бұлтты , көк түсті болады. Алдымыздағы қылқаламды сүр түске бояп, аспанды көк түске бояймыз. Сергіту сәті: «Қуырмаш»

Бас – бармақ, балан үйрек, ортан терек, шылдыр шүмек, кішкене бөбек.
Бір үйде біз нешеуміз?
Біз үйде біз бесеуміз.
Жарайсыңдар балалар!

Қортынды

күзгі табиғаттағы ерекшеліктерді.
күн де бұлт та аспанда болатындығын.
тамшыны дөңгелекке, сопақшаға ұқсатып, айландырып бояуды.

Күні:
Тақырыбы:« Кілемше»
Мақсаты: Балаларды тұрмыстық заттардың әдемілігін байқай білуге үйрету. Кілеммен таныстыруды жалғастыру, кілемді түзу және ирек сызықтармен әшекелей білуге үйрету, сурет салуға дағдыландыру. Әсемділікті сезінуге, көркемдік талғампаздыққа тәрбиелеу. Балалар бүгін бізге қонаққа әже келіпті.

- Әже бізге өзінің кілемін ала келіпті. Оны неге әкелді? Қандай кілем?

Әжей: Дұрыс айтасыңдар балалалр кілем үлкен, кіші болады. Төрт бұрыш, әдемі өрнектері болады. Қәзіргі кілемшелер суреттерімен де болады. Әр пішінде өрнектермен ілемдер болады. Түстері әр – түрлі болады.

- Балалар мына кілемшеде қандай түстерді көріп тқрсыңдар?

- Балалар әжейдің кілемшесі аз екен, әжейге кілемше жасап береміз бе?
Ол үшін біз кілемшенің суретін салуымыз керек. Әжейде жолақшалары бар кілемше жоқ екен.
Кәне, бәріміз қосылып төрт бұрыш саламыз, ал енді түзу жолақша сызық арақашықтарын бірдей, әдемі етіп саламыз.
Сергіту сәті:
Кілемшеге отырып,
Аралаймыз бәрін біз.
Оңға – солға шайқалып,
Күлімдейміз шаттанып.

Керемет .
Жарайсыңдар балалар!
Қортынды
қонақты қалай құрметтеп қарсы алуды.
кілемдер әртүрлі екенін, соның ішінде жолақша кілем болатынын.
арақашықтарын бірдей сақтап, түзу сызықтарды сыза білуді.

Күні:
Тақырыбы: «Кесені әшекейлейміз»
Мақсаты:Балалардың қазақтың ою – өрнектері туралы түсініктерін

қалыптастыру. Кесені әшекейлегенде «тұмарша», «ерексу» ою- өрнек элементтерін пайдаланып салуды үйрету. Шығармашылық қабілеттерін дамыту. Тазалыққа, салт – дәстүрді құрметтеуге тәрбиелеу. Балалар шеңберге тұрып, «жүрек жылуы» ұшырады.

- Балалар мына қоржынды шопан атай жайлаудан беріп жіберіпті.
- Кәне, балалар қоржынды бірге ашайықшы.
- Балалар ішіндегі хат бар екен. Сендерге оқып берейін.
- «Балалар қалдарың қалай? !

Жайлауда қозы – лақтар секіріп ойнақтап жүр. Барлығы жақсы. Бірақ бір мәселе болып тұр. Мереке болса жақындап қалды, соған көп қонақтар келеді, ал менің наурыз көже құйып беретін кеселерім аз. Сендер тура осындай кесені маған жасап бересіңдер ме?»

Балалар мына суретке қараңдарщы. Бұл кеселердің сыртындағы үлгілері әр – түрлі. Балалар көбінесе кеселердің сыртында гүлдердің суреті болады, және ою – өрнектердің суреттері әшекейленген. Кеселер әр – түрлі болады: үлкен және кіші мына тақтада «қой ізі» мен «тұмарша» оюының суреті ілініп тұр.

«Тұмарша» деген ою үш бұрышты тұмарға ұқсағандықтан «тұмарша» деп атайды.Ал, «қой ізі» деген ою, қойдың ізіне ұқсағандықтан «қой ізі» деп атайды.

Кесе сыртын «қой ізі» оюымен көрнектейміз.

Қоңыр түсті гуашьпен көрсетілген сұлбаны бастырамыз, бұл ізге ұқсастықтан арақашықтарын сақтаңдар.

Саусақ жаттығуы.

Саусақ жаттығуларын жасайды.

Екі қолмен қайшылайды.

Медуза қимылын жасайды.

Жұм – аш жасайды.

Қортынды:

Керемет жарайсыңдар! шопандар жыл мезгіліне байланысты қоныс аударып, жазда жалауда тұратынын.

Қазақтың әр-түрлі ою - өрнектері ішінде

«тұмарша» мен қой ізі өрнектерін жасауды.

«Қой ізі» өрнектерін салуды, атаға көмектесуді, жақсылық жасауды.

Күні:
Тақырыбы: «Сүлгіні әшекейлеу»
Мақсаты: Сәндік қолданбалы өнермен таныстыруды жалғастыру, тік төртбұрышты пішіннің ортасына «тұмарша» оюын дұрыс орналастыра білуге үйрету, сүлгінің шетіне шашақтарды түзу сызықпен сызуға жаттықтыру. Эстетикалық тәрбие беру.
Балалар бүгін бізге қонаққа Алма келіпті. Алма жақында әжесінің туған күні болатынын айтады. Алма әжесіне сүлгі сыйлағысы келеді екен. Ол сендерден көмек сұрап келіпті.
Алмаға көмек береміз бе?
Алмаға сүлгіні әшекейлеуге көмектесеміз.
Балалар сүлгі бізге не үшін керек?
Сүгіні төртбұрыш, үшбұрыш өрнектермен өрнектеуге болады.
Ал енді ортасына үшбұрышты өрнегін саламыз. Артынан шеттеріне шашақтарын жасаймыз.
Сергіту сәті:
Ақ матадай түгі бар,
Қызыл – жасыл гүлі бар.
Жұмсақтығы мамықтай,
Сүртінесің жалықпай.
Тазалықтың досы-
Сүлгі деген осы.
Қортынды:
Сүлгігің әртүрлерін, тазалық үшін маңызын
Маңайындағы адамдарға, достарға көмек көрсету қажеттігін.
Қылқаламды, мөртаңбаны пайдаланып сүлгіні әшекейлей білуді.

Күні:
Тақырыбы: «Тікенекті кірпі»
Мақсаты: Балалардың тікенекті кірпі туралы түсініктерін жетілдіру. Қысқа түзу сызықтырды сызу арқылы кірпінің суретін салуға жаттықтыру. Жануарларға, аңдарға қамқорлық жасай білуге тәрбиелеу.
Балалар бүгін бізге тиын қонаққа келіпті. Ол өзінің досы туралы жұмбақ жасырғысы келетінін айтады:
Бір мақұлық бар екен төрт аяқты,
Таңыпты арқасына мың тікенді.
Ашуланса аяқ-қолын көрсетпей ді,
Көресің көзің салсаң ғажайыпты.
Балалар мына суретке қараңдаршы кірпінің тікенектері көп болады. Ол бірдеңеден қорықса домаланып жиырылып қалады.Кірпі орманда көп жүреді. Ол алманы, саңырауқұлақты және басқалармен қоректенеді.
Сөздік жұмыс: тікенекті кірпі. Балалар тиын сендерге өзінің кірпі досының суретін салып беруді сұрайды.
Тиынға салып береміз бе?
Балалар алдыларында үзік сызықпен көрсетілген кірпінің суреті берілген, сол суретті бастырып шығасыңдар.
Ал, енді ішін бояңдар. Балалар кірпінің несі жетіспей тұр.
Дұрыс айтасыңдар тікенектері жетіспей тұр.Олай, болса тікенектерін салыңдар.Тікенектерді тік сызықтармен арақашықтарына қарап сызасыңдар.
Сергіту сәті:
Ал, балалар, тұрайық,
Үлкен шеңбер құрайық.
Оңға қарай иіліп,
Солға қарай иіліп,
Жоғары – төмен қарайық,
Орнымызды табайық.
Қортынды:
Тікенекті кірпі туралы түсінікті.
Достардың әрқашан бір – біріне көмектесуі қажет екендігін.
Үзік сызықтарды қосып, қысқа, түзу сызықтарды сызу арқылы кірпіні салуды.

Күні:
Тақырыбы: «Тәрелкені әшекейлеу»
Мақсаты: Балаларды шеңберге өрнек сала білуге үйрету, бояу реңктерін таңдауға және үлгіге қарай отырып оны сақтауға дағдыландыру, жқмыс кезінде сызбаны пайдалану, әсемдікті сезіне білу арқылы эстетикалық тәрбие беру.
Балалар бізге бүгін қылқалам қонаққа келіпті. Қылқалам: Балалар сендер қандай ою түрлерін білесіңдер?Балалар мен өзіммен бірге дайын табақтар ала келдім, ол табақтардың шетінде, ортасында ою – өрнектермен өрнектелген.Балалар табақты не үшін пайдаланады?Балалар табаққа көңіл бөліп қараңдаршы.
Балалар мына суретке қараңдаршы мына суретте дөңгелек, үшбұрыш пішіндермен өрнектелген.Балалар табақ шетінде сызықпен жүргізілген.
Балалар алдыларыңда табақтың суреті берілген, сол табақтың сыртында, ортасында сызықпен өрнек көрсетілген. Табақты өрнекпен әшекейлеңдер.Балалар өрнектерді бастырып шығыңдар, артынан жасыл, көгілдір түсті гуашьпен, табақтың шетіне солдан оңға қарай мөртаңба арқылы орындалатын үшбұрышты өрнекті салыңдар.
Балалар өрнекті мақта оралған таяқшамен салуға болады. Балалар бұл өрнекті «тұмарша» деп атайды. Балалар табақтың ортасына үлкен дөңгелекті, артынан кіші дөңгелекті салыңдар. Ал, енді табақтың шетіне «тұмарша» өрнегін салып шығыңдар.
Сергіту сәті:
Жалғыз саусақ тіпті де,
Ұстай алмас жіпті де,
Екі саусақ бірікті,
Ине қолға ілікті.
Үш саусағым орамды
Жүгіртеді қаламды,
Өнерлі екен он саусақ!
Қала салсақ, жол салсақ.
Қортынды:
Ою – өрнек элементтерінің атауын.
Тәрелкенің не үшін қажеттігін.
Мөртаңба, қылқалам, мақталы таяқшамен жұмыс істеу дағдыларын.

Күні:
Тақырыбы: «Сүйікті ойыншықтар (мұнара, көлік)
Мақсаты: Балалардың ойыншықтар жайлы түсініктерін кеңейту. Өз

ойыншықтарын сипаттап әңгімелету арқылы сөздік қорын молайту. Сүйікті ойыншықтарының суретін салуға жаттықтыру. Сурет салу дағдыларын қалыптастыру, Ойыншықтарына ұқыптылықпен карауға тәрбиелеу.
Аю, қасқыр жолбарыс,
Арыстанмен піл барыс.
Ойыншықтар тұрыңдар,
Ойын – сауық құрыңдар.
Кәне, балалар ойыншық бұрышынан өздеріңе ұнайтын ойыншықтарды алып, сипаттап беріңдерші.
Сөздік жұмысы: жаңа ойыншықтардың атауылары. Балалар мына суретке қараңдаршы. Осы суреттегі ойыншық атауларын атаңдар.
Ал, балалар енді осы ойыншықтардың түріне, түсіне, пішініне талдау жасайықшы.
 Балалар алдыларыңда мұнара мен көліктің суреті берілген. Ол сурет үзік сызықтармен берілген.
Балалар енді осы екі суретің біреуін таңдап, қарындашпен бояңдар, артынан сыртына шығармай бояумен бояңдар.
Сергіту сәті:
Ал балалар тұрайық,
Алақанды ұрайық.
Бір отырып, бір тұрып,
Біз тынығып алайық.
Қортынды:
Ойыншықтар не үшін қажет екендігін.
Ойыншықтар туралы түсініктерін тереңдетеді.
Сүйікті ойыншықтарының суретін салуды, түрлі түсті қарындашпен тегіс бояуды.

Күні:
Тақырыбы: «Құстар»
Мақсаты: Құстар туралы түсініктерін кеңейту. Құстардың үнін, қимыл – қозғалысын бейненлеп, дене бөліктерін ажырата білуге үйрету. Құстардың бейнесін сала білуге үйрету, сурет салуға деген қызығушылықтарын арттыру. Құстарға қамқорлық жасап, қорғай білуге тәрбиелеу.

Торғай, торғай торғайсың,
Таяу келіп қонғайсың.
Жем берейін тойып ал,
Сонда аязға тоңбайсың.

Балалар бері жақын келіп терезенің алдына келіңдерші. Даладағы құсатардың сайраған дауысына көңіл бөліп тыңдайық.

Балалар бұл көктем мезгілінің келгенін білдіреді. Көктемде күн жылынып, құстар жылы жақтан ұшып келеді.Құстардың сайраған дауыстары жақсы естіледі.Балалар құстар қанаттарын қағып ұшады.Құстар қалай сайрайтынын бәріміз қосылып дыбыстайықшы.

Балалар құстарға қамқор болу керек. Оларға жем беру керек. Ұя жасап ағашқа іліп қою керек. Балалар мына суретке қараңдаршы. Бұл құстардың суреттері. Қандай құстарды көріп отырсыңдар атайықшы: торғай, қарлығаш, көкек, шымшық, қарға, тоқылдақ.

Ал балалар осы суретке қарап құстардың бейнесін салыңдар.

Кәне, балалар суретке қарап құстың денелері қандай пішінде болатынын айтайықшы.

Денесі сопақша, басы дмалақ, тұмсығы, қанаттары үшбұрыш, аяқтары жіңішке таяқша сияқты болады екен.Ал, енді балалар торғайдың бейнесін ауа да салып көрейікші.Балалар алдыларында торғайдың суреті берілген, сол суретті біркелкі, сыртына шағармай бояңдар.

Сергіту сәті:

Торғай болып ұшайық,
Ұшып – ұшып алайық.
Бүркіт болып аң аулап,
Қыран құс боп самғайық.

Қортынды:

Құстарды қорғап, қамқорлық жасау керектігін.
Құстардың көктемдегі тіршілігі жайындағы түсініктерді.
Құстың суретін сызықтың сыртына шығармай біркелкі бояуды.

Күні:

Тақырыбы: «Жапалақтап алғашқы қар жауды тұр»

Мақсаты:Балалардың алғашқы табиғи құбылыстарға қуана біуіне ықпал ету, қоршаған ортаға – үйлерге, заттарға, ағашқа, жерге қарай қардың қалай әдемі болып жауатындығын бақылату. Көк түс пен ақ түстің бір – бірімен үйлесімділігіне көңіл бөлуді үйрету. Таяқшаларды пайдаланып тіс пастасымен қар салуды үйрету. Табиғатқа деген сүйіспеншілік сезімін тәрбиелеу.

- Балалар терезенің алдына келіңдерші. Далада не жауып тұр?

- Дұрыс айтасыңдар қар жауып тұр. Даланың бәрі аппақ болып, әдемі болып тұр.
- Балалар қәзір қай мезгіл?
- Қыс мезгілінде ауа – райы қандай болады?
- Қардың түсі қандай?

  Дұрыс айтасыңдар айнала аппақ, қар жауып тұр.Ауа – райы суық, аяз. Балалар мына суретке қараңдаршы. Бұл орманның суреті . Орманда айнала аппақ, тып – тыныш

  Балалар ал енді көз алдыларыңа қарды елестетіп, тыныс алу жаттығуын жасаңдар.Балалар енді бәрің бірге сурет дәптерге жауып тұрған қардың суретін саласыңдар. Қарды сүйкеп жағу арқылы жағасыңдар.Бұлттардан жауып келе жатқан қарды қылқаламмен, жердегі жатқан қарды тіс пастасымен саласыңдар.

  Сергіту сәті:

  Қар жауыпты далаға,
  Қар жауыпты қалаға.
  Сырғанаймыз енді біз,
  Отырып ап шанаға.

Қортынды:

Қыс мезгілі басталғанда алғашқы қар жауатынын.
Қар аспаннан жерге қонақтап, жер бетін басып қалатындығын.
Таяқшамен жағу арқылы қар суретін салуды.

Күні:

Тақырыбы: Қыстағы шуақты күн.

Мақсаты: балалар бойында байқағыштық, қысқы табиғат құбылыстары ерекшелігін сезіне білушілік, қоршаған ортаға деген сүйіспеншілік қасиеттерін тәрбиелеу.

Қысым-ақ, қысым-ақ,
Жібердің қысып-ақ.
Қалмаспыз біз деген,
Боранға ұшырап.
Аппақ қар жауа бер,

Риза гой саган ел!
-Балалар, қазір жылдың қай мезгілі?
-Қыс мезгілінің қандай ерекше белгілері бар?
- Қыс мезгілі сендерге несімен ұнайды?
-Қыс мезгілі.
-Суық, аяз, қар жауады, боран болады. Судың бетіне мұз қатады т.б.

Сергіту сәті:

Қолды белге қояйық,
Басты оңға бұрайық.
Басты солға бұрайық.
Бір отырып, бір тұрып,
Бір отырып, бір тұрып,
Біз демалып қалайық.

- Бүгін қыстың бір жайдарлы, жылы, шуақты күнін салып көрейік. Алдарыңдағы үлгі ретіндегі үлкен суретке назар аударыңдар. Жылы, аспан ашық, қыстағы шуақты күн.

— Енді өзіміз осы қыстағы шуақты күннің суретін салып үйренейік. Суретті салу жолдары, орындалу реті түсіндіріледі.

Қортынды:

қыс мезгілінің негізгі белгілері мен ерекшеліктерін біледі.
Қыс бейнесінде күнді салу арқылы көңілді, шуақты қыс бейнесін көрсете білу іскерлігін.
Әр жыл мезгілінің ерекшелігін ескеруді, қоршаған орта, табиғатқа деген қамқорлың жасаудың қажеттігін меңгереді.

Күні:

Тақырыбы:«Түзу жолда, мен жүремін тура»

Мақсаты: Балалардың бояумен сурет салуға қызығушылықтарын арттыру. Қылқаламды оң қолдарына ұстап, сурет салуға жаттықтыру, саусақтың ұсақ бұлшық еттерін дамыту. Жолақ «жолдарға» бояуды біркелкі жаға білуге дағдыландыру, қағаз бетінде кеңістікті бағдарлауға үйрету. Ұқыптылыққа тәрбиелеу.

Мойныны моншақ іліп - ап,
Мысық жатыр пырылдап.
Шырылдайды шегіртке,
Мысықтың мазасын алып. -Балалар бізге бүгін қонаққа мысық әдемі болып келіпті. Көңіл бөліп қараңдаршы. Қолында бояуы бар екен.

Мысық:

- Мен сендерге арнап үнтаспаға қоятын әуен ала келдім. Оған қоса әдемі бояу ала келдім. Бүгін бояумен сурет салуды үйренейік.
- Кәне, балалар бояулардың

Атауын атайық:сары, ақ, қызыл, көк, дасыл, күлгін, қара.Кәне, балалар үнтаспадағы әуенді тыңдаймыз.Ой! балалар жақсы әуен екен.Кәне, балалар осы әуенді тыңдап, неше түрлі жүрістермен жүрейік.Жарайсыңдар балалар! Ал, енді мысықтың жүргісі келіп тұр.Алдымен боялған сулы қағаздың үстімен жүреді де, содан соң таза қағазды басып жүріп, ізін көрсетеді. Көрдіңдер ме мысықтар, адамдар жүрген кезде артынан із қалады.Әсіресе қыста қарды басқанда артынан із қалады.

Балалар кәне бәріміз бірге «бояу, із» деген сөздерді айтайықшы:

- Ал, балалар қоңыр бояудың көмегімен іздің суретін салыңдар.
- Ақ қағаз бетіне қылқаламды бояуға батырып алып, ізді саламыз.

Жарайсыңдар балалар!Ал енді қолдарыңды сүртіңдер.

Сергіту сәті:

Тербеледі ағаштар,
Алдымыздан жел есіп.
Кіп – кішкентай ағаштар,
Үлкен болып өседі.

Қортынды:

Боядың түрлері, іздердің әртүрлілігі жайында.
Арақашықтықты сақтай отырып бірдей іздер салуды.
Қылқаламның ұшын баса отырып бірдей бояуды дұрыс пайдалануды

Күні:
Тақырыбы: « Мерекелік отшашу»
Мақсаты: Балаларды қарындашты дұрыс пайдаланып сурет салуға жаттықтыру. Мерекені қуанышпен қарсы алу арқылы эмоциялық көңіл күйлерін көтеру. Үзік сызықтардыүйлестіре қосу арқылы отшашудың суретін салуға үйрету. Қоршаған ортаны бақылап, оның өзгерістерін байқай білуге үйрету. Ұқыпты жұмыс жасауға, өз өлкесіне сүйіспеншілік сезімдерін тәрбиелеу.

Балалар мына бейне таспаға қараңдаршы. Бұл бейне таспада қандай мерекені көрдіңдер.

Мереке сендерге ұнайды ма?
Мереке де адамдар көңілді жүр.
Мереке де тағы не көрдіңдер?
Мереке де отшашу жаққанда айнала жап – жарық болып, әдемі түстерге боялады.Отшашу мерекенің нағыз сыйы. Адамдар көтеріңкі көңіл күймен

жүреді. Балалар Сендерге отшашау ұнаса суретін салайық. Суретті бастамас бұрын сергіту сәтін жасайық.

Кәне, кәне, тұрайық,
Үлкен шеңбер құрайық.
Тұрсақ енді шеңберге,
Алақанды ұрайық.
Оң жақтағы балаға,
Сол жақтағы балаға.
Шапалақта, шапалақ
Шапалақта, шапалақ.

Алдарыңдағы сурет дәптерде өзіміз тұратын қаланың суреті берілген, жақында еліміздің туған күні болып өтті. Сонда өте әдемі, жарқыраған оттары көп отшашулар атылды, Бояудың өздеріңе ұнаған түстерін пайдаланып, қылқаламмен сызық арқылы сол отшашу бейнесін салып көрейік.Балалар отшашу түрлі түсті жарыққа бөленуі үшін қызыл, сары, жасыл, көк түстерді пайдалануға болады.

Қортынды:

Мерекеде аспанда отшашулар шашылатынын.
Отшашуды тек аспанғаату керектігін.
Қарындашпен әдемі етіп түрлі түсті сурет салуды.

Күні:

Тақырыбы: «Аққала»

Мақсаты: Балалардың қыс мезгілі және қысқы ойындар туралы түсініктерін кеңейту, Аққаланың бейнесін үзік сызықтарды бір – бірімен қосу арқылы салуды үйрету, сурет салуға деген қызығушылықтарын арттыру. Эстетикалық талғамын дамыту.

Балалар қазір жылдың қай мезгілі?Қыс мезгілінде ауа- райы қандай болады?Балалар қыста қар жауады. Балалар қармен ойнайды. Сырғанақ ойнайды.

Аққала туралы жұмбақ:
Мені ешкім өсірген жоқ,
Мені қардан жасаған.
Мұрным – сәбіз, ернім – ағаш,
Аппақ қармын, мәссаған!
Үп – үлкенмін, сұп – суықпын,
Ал, атымды айтады кім?

Балалар бөлмеде Аққала бар, соны тауып беріңдерші. Балалар алдыларында үзік сызықпен көрсетілген Аққаланың
Суреті берілген, сол суретті бастырып, бояймыз. Балалар сызықтың сыртына шығармай бояңдар.
Сергіту сәтіі:
Ауыл алды аққала,
Ақша қарда балалар .
Соғып жатыр Аққала,
Жалқауы жоқ жұмысқа.
Керемет, Жарайсыңдар балалар!
Қортынды:
 Қыста болатын өзгерістер жайлы .
Акққаланы үлкен – кіші дөңгелектерді қосу арқылы салуға болатындығын.
Қылқаламмен дайын дөңгелектердің ішін сызықтан шығармай бояуды..

Күні:
Тақырыбы: «Қысқы шыршалар»
Мақсаты: Балалрдың сурет салу іскерлік дағдыларын жетілдіру, тіс пастасымен жұмыс істеуге жаттықтыру. Табиғатты сүйе білуге, аялауға, қорғай білуге, ұқыптылыққа, әдемілікке тәрбиелеу.
Аппақ, аппақ жапалақтап,
Қар жауады тынбастан.
Қалың орман, қар жамылған,
Маужырайды түңгі аспан.
Балалар терезеден далаға қараңдаршы.Даладағы ағаштардың бәрін қар жауып қалған.Қыста ауа – райы суық, аяз болады. Орманды да аппақ қар жауып қалалды, орманда ақ қардың бетінде аңдардың ізі қалады

Балалар сендерге ақ ұлпа қарлар ұнайдыма?
Ормандағы шыршаны аппақ қар жапқан көрініс ұнайды ма?
Олай болса сурет дәптерде ормандағы шыршалардың суреті берілген, сол суретті тіс пастасымен ақ қардың суретін саламыз.
Мақта оралған таяқшаның көмегімен тіс пастасын алып, шыршаның төбесіне бояңдар. Қар жамылған бейнесін бейнелеңдер. Сүйкеп жағу арқылы жағады. Негізгі көрініс аясын көкшіл түспен бояуға болады.
Сергіту сәті:
Ақ көрпесін жапты да,
Аяз кенет аптыға,
Айналаны үрледі,
Ақ бораны гуледі.
Қортынды:
Қыста ағаштардың қар жамылатынын, қардың ағаштарға пайдасын.
Қыста ағаштың жапырақтары болмайтынын.
Мақта оралған таяқшамен сүйкей жағу арқылы қардың суретін

Күні:
Тақырыбы:«Сиқырлы таяқшалар»
Мақсаты: Балаларды қағаз түрлерімен және түрлі түсті қарындаштармен таныстыруды жалғастыру. Сурет салуға қызығушылықтарын арттыру, қарындашты оң қолмен ұстауға үйретіп жаттықтыру. Шығармашылық қабілеттерін дамыту, дөңгелек, таяқшаларды салуға үйрету. Ұқыптылық пен тазалыққа тәрбиелеу.
Кел, балалар күлейік,
Күлкіменен түлейік.
Күлкі көңіл ашады,
Күліп – күліп жүрейік.
-Балалар бізге бүгін Айсана   қонаққа келіпті.
- Сәлеметсіңдер ме балалар!
- Балалар мен жолда келе жатып, сиқырлы қорапша тауып алдым, ол қорап біздерді сурет салуға үйретеді. Сендер сурет салғанды ұнатасыңдар ма?

Қорап ішінде неше түрлі таяқшалар бар. Бар сиқыр осы қарындаштың қшында екен. Бұл сиқырлы таяқшалар.Балалар қарындашты алып қатты баспай әдемілеп сызықтар сызамыз. Қызыл, сары, жасыл, көк түстерімен сызамыз.Ол үшін бізге қатты қағаз керек. Қарындашты оң қоға, үш саусақпен ұстап, қатты баспай сызықтар, нүктелер, дөңгелектер сызамыз. Балалар Айсананың досы күлдіргіштің қолындағы шарларының жіптері үзіліп қалыпты. Шарлар жеңіл болғандықтан ұшып кетуі мүмкін. Өздерің қалаған түспен шарды бояимыз да, жіп тағып сызып қоямыз.
Сергіту сәті:
Оң саусағым шаршады,
Сол саусағым шаршады.
Саусақтарым бірігіп,
Билеп, билеп алады.
Жарайсыңдар балалар!
Қортынды:
Қарындашпен дұрыс сурет салуды, қарындашты үш саусақпен ұстауды.
Әртүрлі суреттер салуға болатындығын.
Сызықтар, дөңгелектер салуды.

Күні:
Тақырыбы: «Қар кесегі»
Мақсаты: Балалардың қыс мезгілі, қар туралы түсініктерін кеңейту. Көк түс пен ақ түстің бір – біріне үйлесімділігіне көңіл бөлуді үйрету. Тіс пастасын сұқ саусақты малып, қар кесегін салуды үйрету. Табиғатқа деген сүйіспеншілік сезімдерін арттыру.
Аппақ, аппақ жапалақтап,
Қар жауады тынбастан.
Қалың орман, қар жамылған,
Маужырайды түнгі аспан.
Балалар сендер балабақшаға келе жатқанда жерде нені көрдіңдер?
Қардың түсі қандай?
Қардың түсі аппақ, өзі суық. Балалар сендер қолдарыңа қарды ұстасаңдар, қолдарың тоңып қалады.
Жұмбақ:
Қыста ғана болады,
Ұстасаң қолың тоңады,

Ол не? Балалар иллюстрациялық суреттерді көрейік.Балалар қар жылдың қай мезгілінде жауады?Қыс мезгілінің басқа мезгілден айырмашылығы неде?Балалар сендер қармен далада не істейсіңдер?Қайтып ойнайсыңдар?Дұрыс қар кесегімен ойнайсыңдар.   Ал енді қарт кесегін көз алдыларыңа елестетіп, қолдарыңа ұстап, жентектеп бір – біріне лақтырған қимылды жасаңдар.Балалар енді сурет дәптерде берілген қар кесегінің суретін, сұқ саусақты иіс пастасына батырып қар кесегінің бейнесін салыңдар. Қарды көп салып, үлкен қар үйіндісін жасайсыңдар.

Сергіту сәті:

Ақ көрпесін жапты да,
Аяз кенет аптыға,
Айналаны үрледі,
Ақ бораны гуледі,

Қортынды:

Қыс мезгіліндегі табиғаттағы құбылыстарды.
Қардан әртүрлі бейнелер жасауға болатынын.
Сұқ саусақпен қар кесегін салуды.

Күні:

Тақырыбы: «Атама арналған тымақ».

Мақсаты: балаларды ер адамға арналған баскиімнің түрлерімен, олардың ерекшеліктерімен, баскиімнің басқа да киімдерден өзгешелігімен таныстыру, қазақ халқының салт-дәстүрін сыйлап-қадірлеуге тәрбиелеу.

Балаларға қонаңқа қарт атай (жоғары сынып оқушысына рөл ойнатуға болады) келеді. Ол өзімен бірге балаларға сыйлыңқа құрт ала келеді. - Балалар, атай сендерді дұрыс ести алмай отырған сияқты, себебін сұрап та үлгердім. Атай баскиімсіз жүрем деп, құлағына суық тигізіп алыпты. Атайдың құлағы жақсы естуіне көмектескілерің келе ме?Атай сендерге сыйлығын алып асығып келе жатқанда, боран басындағы тымағын ұшырып,ол қалың болғандыңтан, тек қыс айларында ғана қолданылады. Өзінің пішініне қарай ол бас пен желкені, мойынды суықтан, қатты желден қорғайды. Себебі құлақшалары болады. Тымақ жануарлар терісінің сыртынан қалын матамен қапталып тігіледі.

Сергіту сәті:

Ал, балалар, тұрайық,
Алақанды ұрайық.
Бір отырып, бір тұрып

Біз тынығып алайық.
- Балалар, енді үлгі ретінде ілінген суретке қарап отырып, тымақтың суретін салып, қонаққа келген атамызға тарту етейік. Зер салып қарап алыңдар, тымақ неше бөліктен тұрады? Оның әрқайсысын жеке салған дұрыс па, әлде біріктіріп саламыз ба? Ата балаларға алғысын білдіреді. Тапсырманы жаңсы орындаған балаларды тәрбиеші ерекше атап шығады.   Тымақ деген қандай болатынын білесіңдер ме?Адамдарға арналған баскиім.

Қортынды:

Ер адамның баскиімі тымақ туралы мәліметтерді, оның қандай бөліктерден құралатыны туралы біледі.

Тымақтың суретін салу дағдысын игереді.

Тымақтың түрімен бірге құлақшадан тұратынын және оның тері сыртынан қалың матамен қапталып тігілетінін меңгереді.

Күні:

Тақырыбы: «Әдемі көйлек»

Мақсаты: Көйлек үлгісін әшекейлеуге үйрету. Саусақпен немесе мөртаңбалармен, қылқаламмен сурет салудағдыларын қалыптастыру. Эстетикалық талғамын арттыру, әдемілікке тәрбиелеу.

Билингвальды компонент: көйлек – платье, әдемі – красивая.

Сөздік жұмыс: әдемі көйлек

Көрнекілігі:демонстрациялық материалдар, қуыршақ Айсана.

Мотивациялық-қозғаушылық

Балалар қуыршақ Айсан жылап отыр екен. Айсананы кім ренжіткенін сұрайықшы.

Маған ешкім тиіскен жоқ... Бірақ күшік досым қонаққа шақырған, қонаққа киетін әдемі көйлегім жоқ деп жылап отырмын. Балалар Айсанаға көмектесеміз бе?   **Ұйымдастырушылық-ізденістік**

Балалар әдемі көйлекті дөңгелектермен әшекейлеу үшін мөртаңбаны, қылқаламды, Саусақтарыңды пайдалануға болады.Қылқаламның көмегімен,

сұқ саусақтарыңмен пайдалануға болады. Қылқаламның ұшымен тамызып бояуға, мақта оралған таяқшалар арқылы дөңгелек түсіруге болады, Сүрткішті дұрыс пайдалану керек. Бір – бірлеріңе бөгет жасамай дұрыс отыруларың керек. Сергіту сәті:

Орнымыздан тұрамыз,
Белімізді жазамыз.
Жоғары – төмен қараймыз.
Оңға-солға, түзу тұр.
Бойымызға күш жинап,
Біз демалып қаламыз.

Рефлексиялық-түзетушілік

Балалар Айсана сендердің әдемі көйлек салғандарыңа қуанып, күшік досының үйіне баратындығын айтып жатыр. Сендерге рахметін айтып жатыр.

Тыныс алу жаттығуымен аяқтаймыз.

Күтілетін нәтиже:

Біледі: Көйлекте әртүрлі болатындығын.

Игереді: маңайындағы басқа адамдарға көмектесу қажеттігін.

Меңгереді: мөртаңба, қылқалам, саусақтардың көмегімен әдемі көйлекті әшекелей білуді.

Күні:

Тақырыбы: «Саты»

Мақсаты:Балаларға жануарлардың бейнесіне лайқты дауыс ырғағына қарай баспалдаққа орналастыруды түсіндіру. Kеріктің мойынының ұзындығына қарай түрлі бағыттарға сызықтар жүргізіп, оларды қиыстырып, саты салуға үйрету. Музыканы көғіл күйлеріне қарай қабылдау сезімдерін дамыту. Жануарларға деген сүйіспеншілікке, қамқорлық жасай білуге тәрбиелеу.

Билингвальды компонент: Саты – лесница, керік - жираф

Сөздік жұмыс:саты, баспалдақ

Көрнекілігі:демонстрациялық материалдар, қиылған жануарлар суреті, металлофон

Мотивациялық-қозғаушылық

Балалар мен бүгін металлофон аспабын тауып алдым. Міне аспабты таяқшамен ұрып ойнайды.Солдан оңға, біртіндеп жоғары, оңнан солға біртіндеп төмен ұрғанда әртүрлі дауыстар шығады.

Балалар сендер саты дегенді қалай түсінесіңдер?Мына суретте сатының түрлері бар.Саты баспалдақтардың санына, ұзындығына қарай бөлінеді.

Ұйымдастырушылық-ізденістік

Кәне, балалар алдыларыңдаға саты тұр. Сатының баспалдақтарында

жануарлардың, суреті бар. Суреттер рет – ретімен орналасқан.
Кәне, балалар мен сатының баспалдақтарындағы жануарларды атап қалай дыбыстайтынын айтамыз.
-Әтеш ерте тұрады.
-Сондықтан ол бірінші баспалдақта тұр.
-Әтеш қалай дыбыстайды?
-Ал, мысық қалай дыбыстайды?
Сергіту сәті:
Орнымыздан тұрамыз,
Белімізді жазамыз.
Жоғары – төмен қараймыз.
Оңға-солға, түзу тұр.
Бойымызға күш жинап,
Біз демалып қаламыз.
Сөздік жұмыс: саты, баспалдақ.
Биалангвальды компонент: керік – жираф, саты – лесница
Сатының баспалдақтарына жанурларды даусына қарай орналастырамыз. (қораз, мысық, күшік).Балалар енді мойны ұзын жанурға, керікке саты салып берейік.
Мынау күшік . Күшік үреді. Балалар сендер сатыны әдемі етіп салдыңдар
- Сатыны кімге жасадыңдар?

-Балаларкерік сендерге рахметін айтып, ризашылығын білдірді.
Күтілетін нәтиже:
Біледі: жануарлардың дауыс ырғықтары әртүрлі болатындығын.
Игереді:саты баспалдақтардан құралатындығын.
Меңгереді: түзу сызықтарды сызу,бір – бііріне қосуды.

Күні:
Тақырыбы: «Қуыршақтың мойынорағышы»
Мақсаты: Балалардың мойынорағыш туралы түсініктерін қалыптастыру. Мойынорағыштың суретін салуда сызықтарды дұрыс сызу және ұқыпты бояй білуге үйрету. Ұқыптылыққа, әдемілікке тәрбиелеу.
Сөздік жұмыс: мойынорағыш, баскиім.
Көрнекілігі:демонстрациялық материалдар, қуыршақ Айсана, қуыршақ киімдері.
Билингвальды копонент: мойынорағыш - шарф.
Мотивациялық-қозғаушылық
Шаттық шеңбері:
Шаттанайын менде,
Шаттанасың сенде,
Шаттанайық бәріміз,
Арайлап атқан күнде.
Балалар менде кішкене әдемі сандықша бар, сол сандықшаның ішінде Айсананың киімдері бар.Балалар киімдер жыл мезгіліне қарйай іәртүрлі болады. МысалыАйсананың қысқы киімдері. Мынау баскиімі, шапаны, қолғабы, етігі. Ал, балалар Айсананың мойынорағышы жоқ екен.
Айсана далаға шығамын дейді, бірақ мойынорағышым жоқ дейді. Айсанаға мойынорағыш жасап береміз бе?
Мотивациялық-қозғаушылық
Шаттық шеңбері:
Шаттанайын менде,
Шаттанасың сенде,
Шаттанайық бәріміз,
Арайлап атқан күнде.
Балалар менде кішкене әдемі сандықша бар, сол сандықшаның ішінде Айсананың киімдері бар.Балалар киімдер жыл мезгіліне қарйай іәртүрлі болады. МысалыАйсананың қысқы киімдері. Мынау баскиімі, шапаны, қолғабы, етігі.
Балалар суреттегі мойынорағышқа көңіл бөліп қараңдаршы. Мойынорағышта әр түсті жолақтар бар.
Кәне, балалар әр жолақтардың түстерін атайықшы: қызыл, сары, ақ, көк, жасыл. Балалар алдыларыңда үзік сызықпен сызылған жолақтар бар. Сол үзік сызықтардың үстінен бастырыңдар. Ал, енді жолақтарды рет – ретімен түрлі – түсті қарындаштармен бояңдар.Балалар жолақтардың сыртына шығармай

бояңдар.   Сергіту сәті:

Тербеледі ағаштар,
Алдымнан жел есті,
Кіп – кішкентай балалар
Кіп – кішкентай балалар
Үлкен болып өседі.

Рефлексиялық - түзетушілік Балалар , сендер салған мойынорағыштар қуыршақ Айсанаға ұнады, Кім қандай түсті пайдаланды?

Балалар сендердің салған суреттерің әдемі болып шықты.

Ал, балалар енді «Қуыршақты киіндір» ойынын ойнап бүгінгі оқу қызметімізді аяқтаймыз.

Күтілетін нәтиже:

Біледі: қуыршақ киімдерінің атауларын .

Игереді: мойынорағышты салуды.

Меңгереді: бояу қарындашпен біркелкі бояуды.

Күні:
Тақырыбы: «Ұзын құлақ сұр қоян»
Мақсаты:Бірнеше бөліктерден тұратын пішіндерді үлестіре біуге жаттықтыру, дөңгелек және үлкен – кіші сопақша дөңгелектерді қосу арқылы қоянның бейнесін салуға жаттықтыру. Балалардың аңдарға деген сүйіспеншілік сезімдерін тәрбиелеу

- Балалар бір – бірімен қолдарын ұстасып амандасады да, жақсы көңіл күй сыйлайды.
  Балалар мен сендерге жұмбақ жасырамын.
  Ұзын құлақ, жылдам аяқты, сәбізді жақсы көретін, ол не?
  Балалар мына суретке қараңдаршы.
  Бұл суретте нені көріп тұрсыңдар?
  Балалар қоян қайда тіршілік етеді?
  Балалар қоянның құлағы неге ұзын?
  Қоян қалай жүреді?
  Дұрыс айтасыңдар балалар қоян өте сезімтал, жылдам секіріп жүреді,
  Қояндар қорқақ болады. Балалар қоянның түсі қандай?

Олай болса ұзын құлақ сұрқоянның суретін салайық
Қоянның дене мүшелерін: басын дөңгелек, денесін үлкен сопақша, аяқтарын кіші сопақша дөңгелектер болады.
Балалар осы көсетілген үлгілер бойынша қоянның суретін саламыз.
Балалар сурет әдемі болу үшін сұр түсті қарындашпен немесе бояумен солдан оңға қарай бояуға болады.
Сергіту сәті.
Қояным, қояным,
Орныңнан тұршы,
Айнаға қарашы,
Шашыңды тарашы.
Бетіңді жуушы,
Қолыңды жуушы,
Орныңда секірші!

Қортынды:
Қоянның дене мүшелерінің атауларын.
Қоянның дене мүшелерін, жейтін азық түрлерін.
Суретті түрлі түсті қарындашпен біркелкі етіп бояуды.

Күні:
Тақырыбы: «Анама арналған моншақтар»

Мақсаты:Балалардың алғашқы табиғи құбылыстарға қуана біуіне ықпал ету, қоршаған ортаға – үйлерге, заттарға, ағашқа, жерге қарай қардың қалай әдемі болып жауатындығын бақылату. Көк түс пен ақ түстің бір – бірімен үйлесімділігіне көңіл бөлуді үйрету. Таяқшаларды пайдаланып тіс пастасымен қар салуды үйрету. Табиғатқа деген сүйіспеншілік сезімін тәрбиелеу.

- Балалар терезенің алдына келіңдерші. Далада не жауып тұр?
- Дұрыс айтасыңдар қар жауып тұр. Даланың бәрі аппақ болып, әдемі болып тұр.
- Балалар қәзір қай мезгіл?
- Қыс мезгілінде ауа – райы қандай болады?
- Қардың түсі қандай?

Дұрыс айтасыңдар айнала аппақ, қар жауып тұр.Ауа – райы суық, аяз. Балалар мына суретке қараңдаршы. Бұл орманның суреті . Орманда айнала аппақ, тып – тыныш

Балалар ал енді көз алдыларыңа қарды елестетіп, тыныс алу жаттығуын жасаңдар.Балалар енді бәрің бірге сурет дәптерге жауып тұрған қардың суретін саласыңдар. Қарды сүйкеп жағу арқылы жағасыңдар.Бұлттардан жауып келе жатқан қарды қылқаламмен, жердегі жатқан қарды тіс пастасымен саласыңдар.

Сергіту сәті:

Қар жауыпты далаға,
Қар жауыпты қалаға.
Сырғанаймыз енді біз,
Отырып ап шанаға.

Қортынды:

Қыс мезгілі басталғанда алғашқы қар жауатынын.
Қар аспаннан жерге қонақтап, жер бетін басып қалатындығын.
Таяқшамен жағу арқылы қар суретін салуды.

Күні:

Тақырыбы: Кесені әшекейлейміз

Мақсаты: балалар бойында байқағыштық, қысқы табиғат құбылыстары ерекшелігін сезіне білушілік, қоршаған ортаға деген сүйіспеншілік қасиеттерін тәрбиелеу.

Қысым-ақ, қысым-ақ,
Жібердің қысып-ақ.
Қалмаспыз біз деген,
Боранға ұшырап.
Аппақ қар жауа бер,
Риза гой саган ел!

-Балалар, қазір жылдың қай мезгілі?
-Қыс мезгілінің қандай ерекше белгілері бар?
- Қыс мезгілі сендерге несімен ұнайды?
-Қыс мезгілі.
-Суық, аяз, қар жауады, боран болады. Судың бетіне мұз қатады т.б.

Сергіту сәті:

Қолды белге қояйық,
Басты оңға бұрайық.
Басты солға бұрайық.
Бір отырып, бір тұрып,
Бір отырып, бір тұрып,
Біз демалып қалайық.

- Бүгін қыстың бір жайдарлы, жылы, шуақты күнін салып көрейік. Алдарыңдағы үлгі ретіндегі үлкен суретке назар аударыңдар. Жылы, аспан ашық, қыстағы шуақты күн.

— Енді өзіміз осы қыстағы шуақты күннің суретін салып үйренейік. Суретті салу жолдары, орындалу реті түсіндіріледі.

Қортынды:

қыс мезгілінің негізгі белгілері мен ерекшеліктерін біледі.
Қыс бейнесінде күнді салу арқылы көңілді, шуақты қыс бейнесін көрсете білу іскерлігін.
Әр жыл мезгілінің ерекшелігін ескеруді, қоршаған орта, табиғатқа деген қамқорлың жасаудың қажеттігін меңгереді.

Күні:

Тақырыбы:«Алжапқышты әшекейлейміз»

Мақсаты: Балалардың бояумен сурет салуға қызығушылықтарын арттыру. Қылқаламды оң қолдарына ұстап, сурет салуға жаттықтыру, саусақтың ұсақ бұлшық еттерін дамыту. Жолақ «жолдарға» бояуды біркелкі жаға білуге

дағдыландыру, қағаз бетінде кеңістікті бағдарлауға үйрету. Ұқыптылыққа тәрбиелеу.

Мойныны моншақ іліп - ап,
Мысық жатыр пырылдап.
Шырылдайды шегіртке,
Мысықтың мазасын алып. -Балалар бізге бүгін қонаққа мысық әдемі болып келіпті. Көңіл бөліп қараңдаршы. Қолында бояуы бар екен.

Мысық:

- Мен сендерге арнап үнтаспаға қоятын әуен ала келдім. Оған қоса әдемі бояу ала келдім. Бүгін бояумен сурет салуды үйренейік.
- Кәне, балалар бояулардың

Атауын атайық:сары, ақ, қызыл, көк, дасыл, күлгін, қара.Кәне, балалар үнтаспадағы әуенді тыңдаймыз.Ой! балалар жақсы әуен екен.Кәне, балалар осы әуенді тыңдап, неше түрлі жүрістермен жүрейік.Жарайсыңдар балалар! Ал, енді мысықтың жүргісі келіп тұр.Алдымен боялған сулы қағаздың үстімен жүреді де, содан соң таза қағазды басып жүріп, ізін көрсетеді. Көрдіңдер ме мысықтар, адамдар жүрген кезде артынан із қалады.Әсіресе қыста қарды басқанда артынан із қалады.

Балалар кәне бәріміз бірге «бояу, із» деген сөздерді айтайықшы:

- Ал, балалар қоңыр бояудың көмегімен іздің суретін салыңдар.
- Ақ қағаз бетіне қылқаламды бояуға батырып алып, ізді саламыз.

Жарайсыңдар балалар!Ал енді қолдарыңды сүртіңдер.

Сергіту сәті:

Тербеледі ағаштар,
Алдымыздан жел есіп.
Кіп – кішкентай ағаштар,
Үлкен болып өседі.

Қортынды:

Боудың түрлері, іздердің әртүрлілігі жайында.
Арақашықтықты сақтай отырып бірдей іздер салуды.
Қылқаламның ұшын баса отырып бірдей бояуды дұрыс пайдалануды

Күні:

Тақырыбы: «8 Наурыз мерекесімен құттықтау ашықхаты»

Мақсаты: Балаларды қарындашты дұрыс пайдаланып сурет салуға жаттықтыру. Мерекені қуанышпен қарсы алу арқылы эмоциялық көңіл күйлерін көтеру. Үзік сызықтардыүйлестіре қосу арқылы отшашудың суретін салуға үйрету. Қоршаған ортаны бақылап, оның өзгерістерін байқай білуге үйрету. Ұқыпты жұмыс жасауға, өз өлкесіне сүйіспеншілік сезімдерін тәрбиелеу.

Балалар мына бейне таспаға қараңдаршы. Бұл бейне таспада қандай мерекені көрдіңдер.
Мереке сендерге ұнайды ма?
Мереке де адамдар көңілді жүр.
Мереке де тағы не көрдіңдер?
Мереке де отшашу жаққанда айнала жап – жарық болып, әдемі түстерге боялады.Отшашу мерекенің нағыз сыйы. Адамдар көтеріңкі көңіл күймен жүреді. Балалар Сендерге отшашау ұнаса суретін салайық. Суретті бастамас бұрын сергіту сәтін жасайық.

Кәне, кәне, тұрайық,
Үлкен шеңбер құрайық.
Тұрсақ енді шеңберге,
Алақанды ұрайық.
Оң жақтағы балаға,
Сол жақтағы балаға.
Шапалақта, шапалақ
Шапалақта, шапалақ.

Алдарыңдағы сурет дәптерде өзіміз тұратын қаланың суреті берілген, жақында еліміздің туған күні болып өтті. Сонда өте әдемі, жарқыраған оттары көп отшашулар атылды, Бояудың өздеріңе ұнаған түстерін пайдаланып, қылқаламмен сызық арқылы сол отшашу бейнесін салып көрейік.Балалар отшашу түрлі түсті жарыққа бөленуі үшін қызыл, сары, жасыл, көк түстерді пайдалануға болады.

Қортынды:
Мерекеде аспанда отшашулар шашылатынын.
Отшашуды тек аспанғаату керектігін.
Қарындашпен әдемі етіп түрлі түсті сурет салуды.

Күні:
Тақырыбы: «Күн жарқырап шөп өсті»
Мақсаты:Бірнеше бөліктерден тұратын пішіндерді үлестіре біуге жаттықтыру, дөңгелек және үлкен – кіші сопақша дөңгелектерді қосу арқылы қоянның бейнесін салуға жаттықтыру. Балалардың аңдарға деген сүйіспеншілік сезімдерін тәрбиелеу

- Балалар бір – бірімен қолдарын ұстасып амандасады да, жақсы көңіл күй сыйлайды.
  Балалар мен сендерге жұмбақ жасырамын.

Ұзын құлақ, жылдам аяқты, сәбізді жақсы көретін, ол не?
Балалар мына суретке қараңдаршы.
Бұл суретте нені көріп тұрсыңдар?
Балалар қоян қайда тіршілік етеді?
Балалар қоянның құлағы неге ұзын?
Қоян қалай жүреді?
Дұрыс айтасыңдар балалар қоян өте сезімтал, жылдам секіріп жүреді,
Қояндар қорқақ болады. Балалар қоянның түсі қандай?
Олай болса ұзын құлақ сұрқоянның суретін салайық
Қоянның дене мүшелерін: басын дөңгелек, денесін үлкен сопақша, аяқтарын кіші сопақша дөңгелектер болады.
Балалар осы көсетілген үлгілер бойынша қоянның суретін саламыз.
Балалар сурет әдемі болу үшін сұр түсті қарындашпен немесе бояумен солдан оңға қарай бояуға болады.
Сергіту сәті.
Қояным, қояным,
Орныңнан тұршы,
Айнаға қарашы,
Шашыңды тарашы.
Бетіңді жуушы,
Қолыңды жуушы,
Орныңда секірші!

Қортынды:

Қоянның дене мүшелерінің атауларын.
Қоянның дене мүшелерін, жейтін азық түрлерін.
Суретті түрлі түсті қарындашпен біркелкі етіп бояуды.

Күні:
Тақырыбы: «Бақбақ»
Мақсаты: Балалрдың сурет салу іскерлік дағдыларын жетілдіру, тіс пастасымен жұмыс істеуге жаттықтыру. Табиғатты сүйе білуге, аялауға, қорғай білуге, ұқыптылыққа, әдемілікке тәрбиелеу.

Аппақ, аппақ жапалақтап,
Қар жауады тынбастан.
Қалың орман, қар жамылған,
Маужырайды түнгі аспан.

Балалар терезеден далаға қараңдаршы.Даладағы ағаштардың бәрін қар жауып қалған.Қыста ауа – райы суық, аяз болады. Орманды да аппақ қар жауып қалалды, орманда ақ қардың бетінде аңдардың ізі қалады
Балалар сендерге ақ ұлпа қарлар ұнайдыма?
Ормандағы шыршаны аппақ қар жапқан көрініс ұнайды ма?
Олай болса сурет дәптерде ормандағы шыршалардың суреті берілген, сол суретті тіс пастасымен ақ қардың суретін саламыз.
Мақта оралған таяқшаның көмегімен тіс пастасын алып, шыршаның төбесіне бояңдар. Қар жамылған бейнесін бейнелеңдер. Сүйкеп жағу арқылы жағады.
Негізгі көрініс аясын көкшіл түспен бояуға болады.
Сергіту сәті:
Ақ көрпесін жапты да,
Аяз кенет аптыға,
Айналаны үрледі,
Ақ бораны гуледі.
Қортынды:
Қыста ағаштардың қар жамылатынын, қардың ағаштарға пайдасын.
Қыста ағаштың жапырақтары болмайтынын.
Мақта оралған таяқшамен сүйкей жағу арқылы қардың суретін

Күні:
Тақырыбы:«Балапанды көк шалғында»
Мақсаты: Балаларды қағаз түрлерімен және түрлі түсті қарындаштармен таныстыруды жалғастыру. Сурет салуға қызығушылықтарын арттыру, қарындашты оң қолмен ұстауға үйретіп жаттықтыру. Шығармашылық қабілеттерін дамыту, дөңгелек, таяқшаларды салуға үйрету. Ұқыптылық пен тазалыққа тәрбиелеу.
Кел, балалар күлейік,
Күлкіменен түлейік.
Күлкі көңіл ашады,
Күліп – күліп жүрейік.
-Балалар бізге бүгін Айсана қонақа келіпті.

- Сәлеметсіңдер ме балалар!
- Балалар мен жолда келе жатып, сиқырлы қорапша тауып алдым, ол қорап біздерді сурет салуға үйретеді. Сендер сурет салғанды ұнатасыңдар ма?
Қорап ішінде неше түрлі таяқшалар бар. Бар сиқыр осы қарындаштың қшында екен. Бұл сиқырлы таяқшалар.Балалар қарындашты алып қатты баспай әдемілеп сызықтар сызамыз. Қызыл, сары, жасыл, көк түстерімен сызамыз.Ол үшін бізге қатты қағаз керек. Қарындашты оң қоға, үш саусақпен ұстап, қатты баспай сызықтар, нүктелер, дөңгелектер сызамыз. Балалар Айсананың досы күлдіргіштің қолындағы шарларының жіптері үзіліп қалыпты. Шарлар жеңіл болғандықтан ұшып кетуі мүмкін. Өздерің қалаған түспен шарды бояимыз да, жіп тағып сызып қоямыз.
Сергіту сәті:
Оң саусағым шаршады,
Сол саусағым шаршады.
Саусақтарым бірігіп,
Билеп, билеп алады.
Жарайсыңдар балалар!
Қортынды:
Қарындашпен дұрыс сурет салуды, қарындашты үш саусақпен ұстауды.
Әртүрлі суреттер салуға болатындығын.
Сызықтар, дөңгелектер салуды.

Күні:
Тақырыбы: «Машина»
Мақсаты: Балалардың қыс мезгілі, қар туралы түсініктерін кеңейту. Көк түс пен ақ түстің бір – біріне үйлесімділігіне көңіл бөлуді үйрету. Тіс пастасын сұқ саусақты малып, қар кесегін салуды үйрету. Табиғатқа деген сүйіспеншілік сезімдерін арттыру.

Аппақ, аппақ жапалақтап,
Қар жауады тынбастан.
Қалың орман, қар жамылған,
Маужырайды түнгі аспан.
Балалар сендер балабақшаға келе жатқанда жерде нені көрдіңдер?
Қардың түсі қандай?
Қардың түсі аппақ, өзі суық. Балалар сендер қолдарыңа қарды ұстасаңдар, қолдарың тоңып қалады.
Жұмбақ:
Қыста ғана болады,
Ұстасаң қолың тоңады,
Ол не? Балалар иллюстрациялық суреттерді көрейік.Балалар қар жылдың қай мезгілінде жауады?Қыс мезгілінің басқа мезгілден айырмашылығы неде?Балалар сендер қармен далада не істейсіңдер?Қайтып ойнайсыңдар?Дұрыс қар кесегімен ойнайсыңдар.   Ал енді қарт кесегін көз алдыларыңа елестетіп, қолдарыңа ұстап, жентектеп бір – біріне лақтырған қимылды жасаңдар.Балалар енді сурет дәптерде берілген қар кесегінің суретін, сұқ саусақты иіс пастасына батырып қар кесегінің бейнесін салыңдар. Қарды көп салып, үлкен қар үйіндісін жасайсыңдар.
Сергіту сәті:
Ақ көрпесін жапты да,
Аяз кенет аптыға,
Айналаны үрледі,
Ақ бораны гуледі,
Қортынды:
Қыс мезгіліндегі табиғаттағы құбылыстарды.
Қардан әртүрлі бейнелер жасауға болатынын.
Сұқ саусақпен қар кесегін салуды.

Күні:
Тақырыбы: Атама арналған тымақ.
Мақсаты: балаларды ер адамға арналған баскиімнің түрлерімен, олардың ерекшеліктерімен, баскиімнің басқа да киімдерден өзгешелігімен таныстыру, қазақ халқының салт-дәстүрін сыйлап-қадірлеуге тәрбиелеу.
Балаларға қонаңқа қарт атай
(жоғары сынып оқушысына рөл
ойнатуға болады) келеді. Ол өзімен

бірге балаларға сыйлыңқа құрт ала келеді. - Балалар, атай сендерді дұрыс ести алмай отырған сияқты, себебін сұрап та үлгердім. Атай баскиімсіз жүрем деп, құлағына суық тигізіп алыпты. Атайдың құлағы жақсы естуіне көмектескілерің келе ме?Атай сендерге сыйлығын алып асығып келе жатқанда, боран басындағы тымағын ұшырып,ол қалың болғандықтан, тек қыс айларында ғана қолданылады. Өзінің пішініне қарай ол бас пен желкені, мойынды суықтан, қатты желден қорғайды. Себебі құлақшалары болады. Тымақ жануарлар терісінің сыртынан қалын матамен қапталып тігіледі.

Сергіту сәті:

Ал, балалар, тұрайық,
Алақанды ұрайық.
Бір отырып, бір тұрып
Біз тынығып алайық.

- Балалар, енді үлгі ретінде ілінген суретке қарап отырып, тымақтың суретін салып, қонаққа келген атамызға тарту етейік. Зер салып қарап алыңдар, тымақ неше бөліктен тұрады? Оның әрқайсысын жеке салған дұрыс па, әлде біріктіріп саламыз ба? Ата балаларға алғысын білдіреді. Тапсырманы жаңсы орындаған балаларды тәрбиеші ерекше атап шығады.   Тымақ деген қандай болатынын білесіңдер ме?Адамдарға арналған баскиім.

Қортынды:

Ер адамның баскиімі тымақ туралы мәліметтерді, оның қандай бөліктерден құралатыны туралы біледі.
Тымақтың суретін салу дағдысын игереді.
Тымақтың түрімен бірге құлақшадан тұратынын және оның тері сыртынан қалың матамен қапталып тігілетінін меңгереді.

Күні:

Тақырыбы: «Қуыршаққа арналған сақина»

Мақсаты: Көйлек үлгісін әшекейлеуге үйрету. Саусақпен немесе мөртаңбалармен, қылқаламмен сурет салудағдыларын қалыптастыру. Эстетикалық талғамын арттыру, әдемілікке тәрбиелеу.

Билингвальды компонент: көйлек – платье, әдемі – красивая.

Сөздік жұмыс: әдемі көйлек

Көрнекілігі:демонстрациялық материалдар, қуыршақ Айсана.

Мотивациялық-қозғаушылық

Балалар қуыршақ Айсан жылап отыр екен. Айсананы кім ренжіткенін сұрайықшы.

Маған ешкім тиіскен жоқ... Бірақ күшік досым қонаққа шақырған, қонаққа киетін әдемі көйлегім жоқ деп жылап отырмын. Балалар Айсанаға көмектесеміз бе?   **Ұйымдастырушылық-ізденістік**

Балалар әдемі көйлекті дөңгелектермен әшекейлеу үшін мөртаңбаны, қылқаламды, Саусақтарыңды пайдалануға болады.Қылқаламның көмегімен, сұқ саусақтарыңмен пайдалануға болады. Қылқаламның ұшымен тамызып бояуға, мақта оралған таяқшалар арқылы дөңгелек түсіруге болады, Сүрткішті дұрыс пайдалану керек.   Бір – бірлеріңе бөгет жасамай дұрыс отыруларың керек.   Сергіту сәті:

Орнымыздан тұрамыз,
Белімізді жазамыз.
Жоғары – төмен қараймыз.
Оңға-солға, түзу тұр.
Бойымызға күш жинап,
Біз демалып қаламыз.

Рефлексиялық-түзетушілік

Балалар Айсана сендердің әдемі көйлек салғандарыңа қуанып, күшік досының үйіне баратындығын айтып жатыр. Сендерге рахметін айтып жатыр.

Тыныс алу жаттығуымен аяқтаймыз.

Күтілетін нәтиже:

Біледі: Көйлекте әртүрлі болатындығын.

Игереді: маңайындағы басқа адамдарға көмектесу қажеттігін.

Меңгереді: мөртаңба, қылқалам, саусақтардың көмегімен әдемі көйлекті әшекелей білуді.